

OBSERVATIONES

IN

L Y S I A M

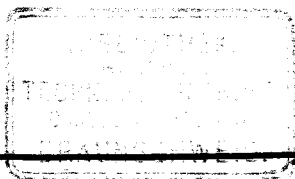
SCRIPSIT

ET COLLEGII CAROLINI DUCALIS CIVIBUS

PROPOSUIT

SCHOLARUM HIBERNARUM AUSPICIA DE MORE
CELEBRATURUS

D^R. ADOLPHUS EMPERIUS,
BRUNOPOLITANUS.

BRUNSVIGAE. MDCCCXXXIII.

TYPIS ORPHANATROPHEI DUCALIS.

Non ignoro, mi Classeni, ob familiaritatem summi viri, cujus praematurum fatum lugent, quibuscunque bonae artes cordi sunt, Niebuhrii, minorum gentium amicorum, quibus Lipsiae utebaris, memoriam animo tuo haud excidisse. Fuit sane jucundum illud tempus et laetabile, cum Lipsiae fuimus una, societatis Graecae sodales, tu et Sintenis et Foertschius et Hauthalins et misellus Hubnerus, alii candidi juvenes, suo quisque nomine laudandi. Quae vero singulis nostrum amicitiae intercedebant, eae quasi quodam communi vinculo incomparabilis viri, Hermanni, amore et observantia continebantur. Quem utinam ita, ut novimus nos, isti nossent, qui ei nunc obtrectant, et dictu indignum, saepe conviciantur. Illorum igitur temporum ut gratam recordationem renovarem, haec quae de Lysia habebam, in formam disputationis redegei, quales in societate Graeca praeside Hermannno institui solebant. Nam forte fortuna accidit, ut et Foertschius et Franzius (sive Frazius, sive Phrasicles, sive quo alio gaudet nomine), quorum uterque novam ejus scriptoris editionem curavit, illi societati adscripti fuerint. Quapropter ipsis eorum verbis haud raro uti poteram; et ea tantum nequeo praestare, quae vel e silentio eorum colligenda erant, vel quae ad verae disputationis imaginem exprimendam pertinebant.

At cum alia fortasse non pauca, mi Classeni, tum hoc maximum desiderabis. Meministi enim, quanta humanitate Hermannus disputationibus nostris praeesse soleret; incitare languens disputandi studium; compescere nimiam alacritatem; ubi ad aliena deflexissemus, in viam nos reducere; postremo controversias non auctoritate sua, sed argumentis et persuadendo dirimere, nec irasci, si pertinacius sententias nostras ab ipso defenderemus. Hunc igitur certaminis quasi arbitrum in hac commenticia disputatione desiderabis. Verebar enim mehercule, ne turpiter decoro exciderem, si Hermanni personam induere sustinerem.

Tibi vero, mi Classeni, hunc libellum inscripsi, cum ob alias causas, tum quod te scio non tam quale sit anquirere, quam cujus sit manusculum.

At praemonenda sunt quaedam de illis libris M. S., ad quos maxime Bek-

kerus, quem honoris caussa nomino, Lysiae scripturam exegit et constituit. Non te latet, mi Classeni, Bekkeri laudes, postquam diu et merito a philologis celebratae sunt, nunc marcescere, ex quo cognitum est, non ea, qua omnes sibi persuadebant, diligentia in Codd. comparandis eum et enotanda scripturae diversitate versatum esse. Nec illud dico, non reliquis omnibus in hoc genere praestare Bekkerum; sed in eo etiam esse, quae desideres. Huc accedit, quod saepepe accusanda est ista ejus, quae in proverbium abiit, taciturnitas; boni illa quidem exempli in hac plerorumque editorum garrulitate; at quid prodest, saepe tacuisse Bekkerum, si alii ex ejus silentio dicendi materiam ducunt? Quod mihi quoque, mi Classeni, usu venit. An tu putas, toties me in alia omnia fuisse discessurum, si ille, quam rationem secutus multorum locorum scripturam conformaverit, saepius explicare voluisset?

At veniamus ad propositum. Ac primum quidem manifestum est, aut plerarumque aut omnium Lysiae orationum scripturam, quae nunc fertur, ex uno archetypo manasse. Nam et plurimae lacunae omnium Codd. communes sunt, et multae alius generis depravationes. Quod cum non fugeret Bekkerum, e pluribus, qui ei praesto erant, Codd. duos tantum, Laurentianum C et Palatinum X totos contulit; a reliquis, ut ipse professus est (p. 161.), tantum sumsit, quantum opus esset intellecturo, esse alium alio nequiores. Plurimum vero tribuit Cod. C. Nec immerito. Nam cum multis locis veram ille scripturam servaverit, tum solus ex omnibus lacunarum notationes habet, ut facile appareat, a vetusto illo archetypo aliquanto propius hunc abesse, quam reliquos libros M. S.. Et in lacunarum quidem notatione*) et collocatione verborum constanter eum secutus est Bekkerus; suo jure plerumque. Idem in reliquis hujus saepe auctoritatem ceterorum librorum consensui anteposuit. Quod cautius vellem fecisset. Nam liber ille Laurentianus plurimis locis interpolationes habet et emendationes. Quod cum vidisset Foertschius (conf. Comment. Crit. p. 37.), neque id demonstravit idoneis exemplis, neque invento illo toties, quoties opus erat, ad scripturam recte constituendam usus est. Neque vero ipse demum liber Laurentianus interpolatus est et emendatus, sed jam illud exemplum, e quo transcriptus est. Nam secundae manus vestigia nulla propemodum in eo

*) In uno tantum, quod ego sciam, loco dubitari potest, an non recte Cod. C lacunae signa habeat, orat. in Andoc. p. 207, §. 9. *εἰς τοσοῦτο δὲ τόλμης ἀρίσται, ὥστε καὶ λέγει περὶ τοῦ νόμου, ὡς καθήρηται ὁ περὶ αὐτοῦ κείμενος καὶ ἔξεσται αὐτῷ ἤδη εἰσιέναι εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς τὰ ἱερά ἂν ἐτι καὶ νῦν Ἀθηναίων ἐν τῷ βουλευτηρίῳ.* Hic C habet unius versus lacunam. At si *ἂν* in *ᾧ* mutaveris, nihil deerit ad integritatem sententiae.

exstant; librarium vero, qui eum exaravit, non admodum gnarum Graecae linguae fuisse, aliquot barbara verborum portenta, passim a Bekkero ex illo libro enotata, demonstrant. At is, qui e suo ingenio librorum scripturam saepe numero mutavit, haud dubie vir fuit non indoctus, quique subinde verum conjectura assequeretur; quo magis cavendum est, ne pro Junone nubem amplexemur. Neque tamen semper bene cessit interpolatori, quod jam aliquot exemplis ostendendum est. Alia vel magis luculenta in altera libelli parte reperientur. (Conf. dicta de p. 244. §. 6; p. 257. §. 77.; p. 285. §. 7.)

Orat. II. p. 179. §. 31. Hic solus Cod. C v. *ἡτιῶντο* habet. At recte Bekkerus aposiopesin, huic loco aptissimam, noluit de interpolatoris sententia corrumpere.

Orat. IV. p. 204. §. 19. Libri omnes *ἀλλὰ λόγῳ τὸ τῶν πάντων*. Solus C omittit *τό*, scilicet ut rite constructio procederet. At verissime Sluiterus et Coraës *ἀλογώτατον πάντων* scribendum esse conjecerunt. *ω*

Orat. VII. p. 218. §. 6. *πλείω ἢ τρία ἔτη*. Sic Cod. C; Cod. X *πλεῖον*. Apparet igitur, eandem conjecturam duos interpolatores fecisse. At non dicendum erat „plures quam tres annos,” sed „plus tres annos, i. e. tres annos et quod excedit.” Adsciscendum igitur, quod Cod. X a prima manu habet.

Orat. XIII. p. 266. §. 20. *προσέχητε*. Cod. C *μὴ προσέχητε*. Reiskius *ἦσσαν προσέχητε*, quod recepit Bekkerus. Itaque in eundem errorem, sane quam pronum, inciderunt et vetus interpolator, et Reiskius et Bekkerus. Nam sanissima est vulgata.

EjUSD. orat. p. 267. §. 24. *εἰς ἄστυ*. Cod. C *εἰς τὸ ἄστυ*, quod recepit Foertschius, non recte, opinor.

EjUSD. orat. p. 274. §. 55. *εὐρίσκονται*. Cod. X *εὐρίσκων τε*, e quo Reiskius verissime fecit *εὐρίσκονται*; interpolator Cod. C *εὐρίσκουσι*, parum Graece.

EjUSD. orat. p. 278. §. 74. *τῆς φυγῆς ἧς αὐτοὶ ἐφυγον*. Codicis C emendator *ἦν*, offensus, ut videtur, attractione.

Orat. XIV. p. 289. §. 25. *πολλῶν ὁρώντων ἐπινεν ὑπὸ τῷ αὐτῷ σιρώματι*. In libris M. S. cum legeretur *ἐτι μέν*, quod in *ἐπινεν* mutandum esse, viri docti viderunt, interpolator Cod. C, quod non intelligeret, satius duxit omittere. Idem parum feliciter e corrupto *αὐτόματι*, fecit *αὐτῷ οἰκήματι*, quod jure spreverunt editores.

EjUSD. orat. p. 290. §. 29. *μέρος τῶν ὀνειδῶν*. Cod. X *τῶν εἰδῶν*; emendator Cod. C *τῶν εἰδῶν* omisit, quod intelligeret, *τῶν ὑμετέρων* nullo addito substantivo ferri posse, *τῶν εἰδῶν* nullo modo.

- Orat. XV. p. 294. §. 2. ἐνθυμουμένους, ὅτι σφόδρ' ἂν ἡγανακτεῖτε, εἰ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ δοκιμασίᾳ οἱ θεσμοθέται ἀναβάντες ὑμῶν ἐδέοντο μὴ καταψηφίσασθαι, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι, εἰ οἱ τιθέντες τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ψῆφον διδόντες παρακелеύονται μὴ καταψηφίζεσθαι. Postrema in Cod. X sic scripta sunt: παρακелеύονται τὸν μὲν μὴ καταψηφίζεσθαι; in Stephan. π. τῶν μὲν μὴ z. — Vere opinor Markl. τῶν μὲν καταψηφίζεσθαι, τῶν δὲ μὴ. At in prioribus quoque v. ἐδέοντο καταψηφίζεσθαι ἢ μὴ καταψηφίζεσθαι scribendum esse videtur.
- Orat. XVII. p. 302. §. 4. ἐγὼ δὲ πολύν. Hoc interpolatoris Cod. C commentum est, pro reliquorum librorum scriptura καὶ λόγῳ. At recipiendum erat, quod Reiskius conjecit, καὶ ἃ ἐγώ. Hoc enim solum intelligi potest, nec longe recedit a librorum scriptura.
- Orat. XIX. p. 313. §. 22. τῇ δὲ προτεραίᾳ ἢ ἡ ἀνίγητο. Cod. X omittit ἢ; Stephan. ἡ. Cod. C scriptura ἡ ἡ valde suspecta est. (Conf. Buttm. ad Dem. Midian. c. 33.)
- Ejusd. orat. p. 317. §. 42. κατεχορήγησε δέ. Libri M. S. καὶ ἐχορήγησε δέ. In solo Cod. C omissa p. δέ. Videbatur enim una particula interpolatori sufficere. Verum Reiskius invenit.
- Ejusd. orat. p. 319. §. 31. καὶ ἰδίᾳ ἀδίκως γε. Particulam γε, quae si καὶ ἰδίᾳ scripsisset Lysias, magnam sane offensionem haberet, omittit Cod. C. At est illa aptissima, si adoptatur Reiskii conjectura καὶ νῆ Δία, quae propemodum necessaria est.
- Orat. XXIV. p. 343. §. 3. τὸν ἄλλον βίον. ἄλλον non recte omittere videtur Cod. C, fortasse, quod usum illius verbi, ex intima Graecitate repetitum, ignoraret emendator.
- Ejusd. orat. p. 345. §. 9. εἰ δὲ ὦν ἐγὼ λέγω τύχοι τις γενόμενος. Hanc Cod. C scripturam recepit Bekk.; Cod. X γενόμενον habet; Stephaniana exempla γενομένων. Reiskius conjecit ὥς ἐγὼ λέγω τύχοι γενόμενον, qualis sententia sane requiritur. At facilius scribetur ὦν ἐγὼ λέγω τύχοι τι γενόμενον, servata Cod. X scriptura, nisi quod τίς in τί mutandum est.
- Orat. XXV. p. 349. §. 1. τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας. In libris M. S. est τοὺς μὲν ἀδικοῦντας. Interpolator Cod. C particulam sane ineptam eiecit. At μηδὲν poscit sententia.
- Ejusd. orat. p. 355. §. 27. ἄξιόν ἐστι. ἐστὶ a solo Cod. C sumtum, suspectum est.
- Ibid. §. 28. διελύσαντο τοῖς. Interpolator Cod. C, cum corruptelam sensisset, perversa ratione loco subvenit. Interposuit enim ὥστε, scilicet ut in-

finitivum ἐμμένειν fulciret. Taylorus διεκελεύσαντο reposuit, jure receptum a Bekkero.

Ejusd. orat. p. 356. §. 33. *τούτους*. Cod. C *αυτούς*, quod recte respuit Bekkerus. Nam *αυτούς* communi loquendi usui, *τούτους* hujus oratoris proprietati convenientius est. Statim quod legitur *δι' αὐτό*, sumptum a Cod. C, vereor ne interpolatori debeatur. Ceterorum librorum scriptura τὸ *αὐτό* potius ad τὸ *αὐτῶν* ducit „quantum in ipsis erat, pro virili parte.“

Orat. XXVII. p. 365. §. 13. *ἀδικουμένοις ὥστε*. Libri M. S. *ἀδικουμένοις ἴσως τε*. Interpolator Cod. C, cum jure ad particulam τέ offenderet, καὶ scribere maluit (καὶ ἴσως), in quo Foertschium Franziumque adstipulatores habuit. Sed neuter adverbii ἴσως, a Lysia eo modo, quo hic voluit, usurpati, exemplum potuit afferre. Verissime Taylorus *ἀδικουμένοις ὥστε*. Nam vulgata scriptura nata est e syllaba verbi *ἀδικουμένοις* postrema perperam repetita.

Orat. XXXI. p. 383. §. 15. *καὶ ταῦτα, ὡς φησί, καὶ ἀστὸς γενομένος*. Sic C; vulgata *φησὶ δὲ καὶ ταῦτα καὶ αὐτὸς γενομένος*. Primo ad spectu satis placet, quod Cod. C habet *ἀστὸς*. At si ita scribitur, v. *καὶ ταῦτα, ὡς φησί, καὶ ἀστὸς γενομένος* non possunt ad proxima tantum οὐδὲ γὰρ *τούτοις* ἠθέλησε *συγκατελθεῖν* referri, sed ad utramque sententiae partem pertineant necesse est. Nam eo, quod civis erat, non magis eum a populari, quam optimatum factione stare consentaneum erat (cives enim et Piraeum et urbem tenebant); sed illud indignum erat, quod, quamvis civis esset, neutras partes amplexus erat. Jam vero facile apparet, totam hanc accusationem nullam vim habere, si Philo non erat civis; nec eam alio quam hoc fundamento niti. Mirum igitur, si istud, quo solo totum crimen constat, quasi quaedam accessio per verba *καὶ ταῦτα* praecedentibus adnectitur. Itaque hoc unum reliquum est, ut *ἀστὸς* hoc loco *φύσει πολίτην* (non *πολίτην* simpliciter) significet. Nam *ἀστὸς*, ut constat, *peregrino* opponitur. Itaque peregrinus civitate donatus *πολίτης* est, non *ἀστὸς*. Ita si locum interpretare, mutanda est distinctio; colon enim ponendum est post *συγκατελθεῖν*, ut appareat, ad utramque partem sententiae proxima verba referri. — At ego magnopere vereor, ne id non voluerit orator. Nam primum incommodum est illud *καὶ ταῦτα* ad utramque sententiae partem relatum; porro *ἀστὸς* certe obscurius dictum est. Videndum igitur, ne *ἀστὸς* ex interpolatoris haud indocti conjectura profectum sit; *αὐτὸς* vero, quod ante Bekkerum

vulgabatur, retinendum. Nam *Lysiam καὶ ταῦτ', ὥς φησι καὶ αὐτὸς, δημοτικὸς γενόμενος* scripsisse opinor. Videntur autem in vetusto Codd. nostrorum archetypo syllabae quaedam oblitteratae fuisse. Quo factum est, ut v. *δημοτικὸς* in Cod. C excideret; in aliis vero Codd., unde vulgata scriptura ducta est, etiam plura turbarentur, augescente, ut fieri solet, cum tempore vetusti libri morbo. Ad sententiam vero *δημοτικὸς γενόμενος* sat plausible est. Nam Philonem voluntatem suam, qua populari factioni studuerit, apud iudices praedicasse, huud abhorret a veri similitudine.

Conveneramus stato tempore Graecae societatis sodales. Cum aliquantis per sermones essent collati, factum est subito silentium. Audiebatur enim gressus coëcitatus ille quidem, sed gravis, qualis eorum esse solet, qui equis saepe vehuntur. Quem sonitum satis notum cum auribus excepissemus, surreximus omnes; intrat Hermannus, et postquam comiter, ut solebat, nos salutavit, consedit. Tum nos quoque consedimus. Erant autem eo die Foertschii et Franzii partes disputandi. Quorum Franzius cum dicendi initium esset facturus, ego interpellans: Nisi vobis, inquam, viri humanissimi, molestum est, me vestrae disputationis participem esse sinatis. — Tum Franzius, non invidebo tibi, nec Foertschium puto, si quid habes, id dicere. — Benigne, inquam. — Deinde ad Foertschium conversus sic inquit: Egregie tu quidem, Foertschi, de Lysia meritis es; multa feliciter emendasti; multa meliore interpretatione a conatibus aliorum vindicasti. At plurima aliis emendanda reliquisti, quae nisi qui linguam Graecam subtilius percalluerit, nolit tetigisse. — Feci equidem, inquit Foertschius, quantum mihi licuit per virium mearum imbecillitatem (erat enim et est insignis in eo viro modestia); tu si quid melius invenisti, gratus accipiam. — Vin' tu, inquit Franzius, cum in disputando orationum ordinem me sequi, quo scriptae sunt a Lysia, an vulgarem istum, quo nunc digestae feruntur? — Foertsch. — Vulgarem, quaeso; alterum enim incommodum est.

Itaque Foertschium evolvere jussit orat. funebr. p. 180. §. 34. Bekk., ubi haec leguntur: *ὡς μέγας καὶ δεινὸς τῇδε τῇ πόλει κίνδυνος ἡγωνίσθη*, et reprehendebat Foertschium, quod Stephanianam scripturam *οἷος* iudicio suo comprobasset; Foertschius vero strenue sententiam suam defendebat. Tum ego, mittatis jam, quaeso, istum locum, et proxima oratoris verba mecum considerate, ad quae non offendisse vos, equidem demiror. Sunt autem haec: *ποιάν δὲ γνώμην εἶχον ἢ οἱ θεώμενοι τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐκείναις, οὐσης καὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἀπίστου καὶ τοῦ προσιόντος κινδύνου, ἢ οἱ μέλλοντες ναυμαχῆσαι ὑπὲρ τῆς φιλότιτος, ὑπὲρ τῶν ἄθλων τῶν ἐν Σαλαμῖνι;* — Franz. — Quid, malum, in loco sanissimo negotium tibi facessivit? Nam equidem nihil video difficultatis. — Itaque fac, inquam, ut ego quoque nihil videam.

At etiamnum fateor permolesta mihi esse *v. καὶ τοῦ προσιόντος κινδύνου*, assuta verba οὐσης καὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἀπίστου. — Fra. — Quam ob rem? — Misere mihi frigere videntur, et prorsus supervacanea esse. Quae si fingis omissa, nonne dicit omnia, quibus opus erat „cum etiam ipsorum salus incerta esset?“ In hoc enim jam inest illud, instantis certaminis exitum incertum esse, quoniam ipsorum salus ex eo certamine, non aliunde, pendebat. Porro vel ineptum mihi videtur, instans aliquod periculum incertum vocari. Periculum enim non incertum ne cogitari quidem potest. — Foertsch. — Effecisti, ut dubitem, non ut damnem verba, quae tibi suspecta sunt. Hoc enim orator mihi dicere videtur, non minus incertam fuisse ipsorum salutem, quam exitum certaminis; nec vim iteratae particulae καί ab hac sententia abhorrere mihi persuadeo. — Magnum, inquam, illud puto, quod te dubitare dicis. Neque enim jam plus postulo. At verba ὑπὲρ τῶν ἄθλων τῶν ἐν Σαλαμῶνι, utrum aliud quid, an hoc significare existimas, uxores, liberos, parentes, qui quasi quaedam praemia certaminis (ἄθλα) in insulam expositi erant? — Foertsch. — Nihil equidem aliud. — Igitur, inquam, concedas mihi necesse est, orationis aequabilitatem concinnitatemque prorsus neglectam esse a Lysia. Nam ὑπὲρ τῶν ἄθλων τῶν ἐν Σ. alio referri nequit, quam ad ποίαν γνώμην εἶχον. Atqui, cum orationem fecerit bipartitam, ἥ οἱ θεώμενοι (ipsi illi in insulam expositi), et ἥ οἱ ναυμαχοῦντες; prior pars simplex habet ποίαν γνώμην εἶχον, altera his addita *v. ὑπὲρ τῶν ἄθλων τ. ἐ. Σ.*, quibus in priore parte nihil respondet. Nam ista verba tamquam communia ad utramque partem trahere, haud dubie hominis inconsulti est. — Foertsch. — Est, mehercule. At jam videor quo tendas intelligere. An fallor, cum *v. καὶ τοῦ προσιόντος κινδύνου* sic a te mutatum iri opinor, ut suppleatur, quod ad concinnitatem loci tibi deesse videtur? — Prorsus, inquam, ita sentio. — Foertsch. — Vis igitur ὑπὲρ in locum particulae καί substitui? — Id ipsum, inquam. At ne hoc quidem mihi satisfacit. Nam offendunt me etiam *v. ὑπὲρ τῆς φιλότιτος*, quibus prorsus infringi vis sententiae mihi videtur. Nam haec ita composita ποίαν γνώμην εἶχον οἱ ναυμαχοῦντες ὑπὲρ τῆς φιλότιτος ὑπὲρ τῶν ἄθλων τῶν ἐν Σαλαμῶνι (i. e. ὑπὲρ τῆς φιλότιτος) nonne insubidam continent ejusdem sententiae repetitionem? Porro exilium *v. φιλότιτος* abhorret, opinor, a reliquae orationis pondere et sublimitate, interpretisque sapit ingenium. Apparet autem, quam fuerit pronum, ad *v. ὑπὲρ τῶν ἄθλων τῶν ἐ. Σ.* interpretandi caussa adscripta *v. ὑπὲρ τῆς φιλότιτος* postmodo in verborum continuitatem irreperere. Is quoque, a quo scriptura Cod. C ὑπὲρ

τῶν ἄλλων (pro ἄθλων) profecta est, audacius illud dicendi genus non satis percepisse videtur. Hoc igitur dicit orator, qui in Salaminem erant expositi, hos de propugnatoribus suis et certamine sollicitos fuisse; ipsos propugnatores, non de sua salute, sed tantum de liberis, uxoribus, parentibus. — Quae cum dixissem, neque Franzio neque Foertschio me persuasisse, quamvis tacerent, intellexi; et poenitebat me, multa molitum nihil egisse. Neque tamen deterritus sum, quin denuo sic eos interrogarem: Quo casu, inquam, accidit, ut orat. in Andoc. p. 208. §. 11., cum legatur τὸν Ἀρίστιππον et statim ὁ δὲ Ἀρχιππος, id neutri vestrum displicuerit? Nam equidem mihi persuadeo, in priore etiam loco Ἀρχιππον reponendum esse, quod eo magis a vobis neglectum esse miror, quo pridem Andreas Schottus eas scripturam commendavit. — Non negabat Foertschius, eundem esse hominem, id quod ipsum verbum ἡντιδίκει satis ostendere. Nisi tu quid contra habes, inquit, Franzi? — Et ille: Habeo hercle. Quid enim Archippum potius, quam Aristippum nomen illi vultis fuisse? — Quoniam, inquam, credibilis est, ad celeberrimi philosophi nomen librariorum aberrasse; nam aliud jam argumentum afferre nequeo. — In quo cum non videretur acquiescere Franzius, occupans ego: Est ejusdem pag. §. 13. locus difficillimus, quem operae pretium est, diligentius contemplari. — Fr. — Num illud ὑμᾶς dicitis, ad quod αὐτούς addendum esse significavi? — Bono, inquam, animo esto; non attingemus conjecturam tuam. At quae praecedunt verba, ab omnibus, quod sciam, interpretibus corrupta iudicata sunt. An tu in his tolerabilem sententiam inesse existimas: τοὺς μὲν οὖν ἄλλους οἱ ἐπιτάξαντες καταδέξασθαι ἀδικοῦσι καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀσεβήματος αἵτιοι εἰσιν. εἰ δ' ὑμεῖς αὐτοκράτορες ἦτε καὶ ἐστὲ οἱ ἀφελόντες τὰς τιμωρίας τῶν θεῶν, ἀλλ' οὗτοι αἵτιοι εἰσονται. Satis constat, inquam, quo tempore Athenae post proelium Hellespontium in Lysandri ditionem venire, pacis condicionibus adjectum esse, ut exules postliminio redirent. Tunc igitur ii quoque, qui, Andocidis indicio in discrimen adducti, solum vertere, patriae restituti sunt. Quorum ne exemplo se tueatur Andocides, graviter id factum reprehendit orator, eosque, quorum tunc in manu respublica fuerit, Lacedaemonios (οἱ ἐπιτάξαντες καταδέξασθαι), in partem impietatis ait venisse, quod istis redditus auctores fuerint. Jam eorum, quae sequuntur, e sodalibus quaesivi, utrum alia, an haec sententia esse deberet: Cum penes ipsos vos, non Lacedaemonios jam summa potestas est, vos impietatis crimine non absolvemini? — Hanc aiebant. — Jam manifestum est, inquam, v. εἰ δ' ὑμεῖς αὐτοκράτορες

ἦτε inepta esse, quae quoniam referuntur ad rem praesentem, non possunt non significare „si esset penes vos summa potestas;“ unde sequeretur, non esse; erat vero. Quapropter non dubito, quin leni mutatione rescribendum sit ἦ γε (pro ἦτε); „sin penes vos summa potestas, sicut est.“ — Praeterea vero quidquam mutari nolim. Nam, id quod debita iudicio reverentia posebat, non ausus est illis subicere: ὑμεῖς αἱτιοὶ ἔσεσθε; sed dicit in universum: οἱ ἀφελόντες τὰς τιμωρίας τῶν Θεῶν αἱτιοὶ ἔσονται. — At videris mihi, inquit Foertschius, particulam ἀλλά neglexisse, quae si abesset, concederem tibi. — Minime, inquam, eam neglexi, vir amicissime. Est enim ellipticum illud ἀλλά, quod multa cum asseveratione hypotheticae protasi apodosin subjungere assolet. Quales aliquot loci jam apud Homerum reperiuntur. Ea vero particula omnino in initio apodosin ante οἱ ἀφελόντες poterat collocari; aptius vero et vocis necessariae modulationi convenientius ad pronomem οὗτος, quo priora verba comprehensa repetuntur, quodque quasi alterum est apodosin initium, retracta est. — Haec indignatus Franzius: Fucum nobis facit ratiunculis. Ne mittamus eum, donec idoneis exemplis tam novum dicendi genus comprobaverit. — Qualia cum negassem in promptu mihi esse, erat qui pro ἀλλ' οὗτοι — οὐκ ἄλλοι proponeret. Corruptelae vero hanc aiebat originem fuisse, ut οὐκ superscriptum, quod saepe factum in libris vetustis, perperam transpenderetur. At ego de mea sententia non decedebam.

P. 209. §. 19. haec leguntur: ἵνα ἀφικόμενος εἰς τὰ ἁμαρτήματα ἐπὶ τῇ ἐμῇ προφάσει δώῃ δίκην. — Quaesivi e sodalibus, quo modo v. εἰς τὰ ἁμαρτήματα intelligerent. Nam διδόναι δίκην εἰς τι non esse Graecum, cum v. ἀφικόμενος autem non recte conjungi; hoc enim non posse non significare, postquam huc (Athenas) venit. Quam ob causam εἰς in διὰ mutandum esse. Librarios autem errasse, quod loci, quo venerit, notationem desiderarent. Ceterum ad hunc locum referri, quae in defensione Andocidis leguntur de Myst. p. 122. §. 137 et p. 116. §. 113. Haec ratio anteposita est ei interpretationi, quam commendabat nescio qui, ut τὰ ἁμαρτήματα locum peccatorum significaret.

Exinde Franzii laudamus inventum, qui p. 210. §. 20. pro οὕτε γὰρ rescripsisset οὐδὲ γὰρ; tum perventum est ad ejusdem orat. p. 211. §. 29, in quo loco vulgatam scripturam καταπλεύσας δὲ ἐκεῖθεν δεῦρο εἰς δημοκρατίαν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν laturum me esse negabam. Et concesserunt mihi, suspecta esse v. εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, fortasse ex antecedentibus (§. 28. ἔφηνγε τὴν ἑαυτοῦ πόλιν) perperam in hunc locum traducta. Ferrem

ista, inquit, si sic scriberetur: *εἰς δημοκρατουμένην τὴν αὐτοῦ πόλιν*, ut est apud Andocidem p. 109. §. 87., vel: *δεῦρο οὐσης δημοκρατίας εἰς τ. ἐ. π.* At ne pertinacior me judicetis esse, nil moror ista verba, quibus quidquid libuerit faciat.

Legantur ejusdem pag. 31. haec: *καὶ τὸ μὲν σῶμα αἰὲν ἐν δεσμοῖς ἔχει, ἥ δὲ οὐσία αὐτοῦ ἐλάττων ἐκ τῶν κινδύνων γίγνεται, καὶ ὅταν τις τὸν αὐτοῦ βίον τοῖς ἐχθροῖς καὶ τοῖς συκοφάνταις διανέμη, τοῦτ' ἐστὶ τὸ τὸν βίον ἀβιώτων.* Hic locus propter accusativum τὸν βίον ἀβιώτων a Stephano in discrimen vocatus est, nec eam sine veri specie inter βίον et ἀβιώτων v. βιωὺν interposuisse rebamur, tametsi non falleret nos ea vulgatae scripturae excusatio, ut ex aliquo proverbio vel noto tunc omnibus poëtae versu nihil mutata illa verba depromserit orator. Quae cum essent dicta adspexi sodales, ut e voltu eorum cognoscerem, numquid praeterea de hoc loco haberent. Postquam ad alia eos transituros esse apparuit, manete, inquam, paullisper. Tolerabitisne prorsus ineptam apud Lysiam sententiarum conformationem? — Quid reprehendis, inquit Foertschius? — Hoc, inquam, reprehendo, quod cum v. τὸ μὲν σῶμα — κινδύνων γίγνεται ad Andocidem referantur, subito ad locum communem ὅταν τις seqq. deflectit oratio, ad quem transitur per particulam καί, longe alienissimam. Equidem καίτοι Lysiam scripsisse opinor, et plena interpunctione haec a proximis sejungo. — Agnoscebat uterque vulgatae scr. incommoditatem; at erat, qui genuinam scripturam καίτοι ἔάν esse suspicaretur.

Porro p. 212. §. 33. probata est egregia Foertschii emendatio τὰ πολιτικά πράττειν, ubi legebatur τῇ πόλει καὶ πράττει; et ibidem §. 34. ἀναγκαῖως ἔχω in ἀναγκαῖως ἔχει a Franzio haud male mutatum esse judicavimus; nam ἀναγκαῖός εἰμί τι ποιεῖν ab ingenio quidem Graeci sermonis non abhorre, verum a consuetudine dicendi. Erat autem, qui moneret, jam apud Homerum v. ἀναγκαῖος passivam significationem habere; id ob stare, quominus nulla dubitatione ejus rationem amplecteretur. Aliquanto confidentius approbata est ejusdem Franzii sententia, qua p. 213. §. 38. οὔτε ὧν (legebatur τῶν) πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἄστυ reposuit. At quod ejusdem pag. 39. ἐνδεεῖς mutabat in ἐν δεινοῖς (poterat etiam ἐν δέει), id nolui ei concedere. Nam ad ἐνδεεῖς e v. ἐπεμελήθημεν cogitatione supplendum esse ἐπιμελείας. Eundem Franzium audaciae accusari, quod p. 215. §. 48. v. ἀπαθὴς τούτων τῶν κακῶν γενόμενος εἰς τὴν σωτηρίαν τῇ πατρίδι tentasset; nam ἀπαθὴς γενόμενος idem esse, quod οὐ μετεσχηκώς.

His ego reprehensionibus aliam adjeci, quae non ad unum aliquem hujus orat. locum pertineret, sed de universa ejus impugnaret judicium. Contendebat enim, non habitam esse orationem, sed tantummodo scriptam (conf. Franz. edit. p. 279. ad §. 4. adnotata). Prome, inquam, argumenta tua. — Persuasit id mihi, inquit, nimia ista ac paene rudis dicendi negligentia, quam licet in quavis pagina hujus orationis deprehendere. — Tum ego: Vereor, inquam, magnopere, ne oratori vitio veritas, quod operarum incuriae tribuendum sit. Sed fac Lysiam in culpa esse, num eum existimas orationem, auditorum corona indignam, literis consignatam in vulgus edidisse? Idque cum adversaria exstaret Andocidis oratio, viri dicendi laude eximii? — Quae cum ego, adstipulante Foertschio dixissem, ad aliud ille confugiebat argumentum. Aiebat enim, e verbis εὐλογεῖν εἰς τὸ Ἐλευσίνιον (p. 216. §. 52.) orationem non esse habitam colligi debere. Ad haec ego conticebam, manens, si quid forte Foertschius haberet. Ipse enim nihil dum videbam. — Tandem: Ludificatur nos, inquit Foertschius; verum non impune ei erit, tenebras nobis offudisse. — Tum Franzius sic inquit: Videmini mihi ignorare, viri optimi, si acta est haec causa, actam esse in Eleusinio, mense Boedromione, postridie Mysteria, quo die pariter et loco Solo quaestionem haberi voluit, referente Rege, de eis, qui in proximis religionibus aliquid peccavissent. — Rursus factum est silentium. Sperabamus enim, additurum esse Franzium, quo appareret, quid ista sibi vellent. At nihil tale auditum est. Itaque primus Foertschius sic eum adortus est: Num credis, inquit, ipsum oratorem, cum haud dubie hanc orationem habitam esse videri vellet, dixisse, quo non habitam appareret? — Fr. — Nempe excidit invito. — Invito igitur, inquit Foertsch., etiam Andocidi idem usu venit, qui cum alibi, tum p. 115. §. 110. eodem modo locutus sit. Verum ut jam exciderit; quid obsecro lucraris? Quid enim obstat, quin et acta haec causa in Eleusinio sit, et alio tempore idem Eleusinium adierit Andocides? An solo eo die illud patuisse opinaris? — Fr. — Non ii sumus, quos tu existimas. Verum sic collige mecum: Si in Eleusinio causa acta esset, non sic nominasset Eleusinium, ut nullo additamento significaret, eo ipso in loco jam se iudicesque versari; quale est τοῦτο τὸ Ἐλευσίνιον vel aliud hujus generis. — Dum ita Foertschius cum Franzio disputat, Andocideam ego orationem evolvo, p. 115. §. 110. seqq. et p. 118. §. 21. Ita instructus Foertschio suppetias tuli. Noli, inquam, manibus eum mittere. Nihil enim tam certum est, quam neque in Eleusinio, neque postridie Mysteria causam hanc actam esse, aut

agi potuisse. Erat sane lege Solonis sanctum, ut postridie *Mysteria Senatus* in Eleusinio haberetur, ad eum autem Rex referret, si quis festi religionem violasset. Eodem plane modo postridie Pandia in Bacchi templo populi concilium fiebat, quo Prytanes primum de rebus divinis cum populo agerent, deinde de probolis contra eos institutis, qui Bacchanalium sanctitatem contempsissent (vid. Dem. orat. in Mid. p. 517. Reisk.). Cave vero tibi persuadeas, postridie *Mysteria* iudicium de Andocide fieri potuisse; non magis, quam de Midia postridie Pandia; aut Senatum illum, in Eleusinio congregatum, potuisse cognoscere de Andocidis caussa, quae erat capitalis, quamque Heliastico iudicio disceptari oportebat. Nam Senatus jurisdictio D drachmarum multa finita erat. Penes eundem, si nihil rei infitiabantur, aut res manifesta erat, poena legibus constituta eos afficiendi potestas erat; contraversa Heliastico erant iudicio tradenda. Nec ullum aut in Lysiae aut Andocidis oratione indicium reperies, iudices nunc esse *Senatum D virorum*. — Eam ipsam ob causam, inquit Foertschius, Calliam suspicor *ικετηρίαν* illam subornasse, ut indicta caussa Andocides Senatus auctoritate necaretur. — Tunc ego: Num quid vis Franzi? — Ille vero, non magnum est, inquit, unum a duobus superari. — Qua ratione cum Franzius cessisset nobis, evolvinus orat. *περὶ τοῦ σηκοῦ*. Et primum quidem p. 220. §. 16. pro optativo *εἰδείην* — *ἥδεν* rescribendum esse monui; deinde sodales rogavi, ut proximam §. animo adtentissimo perlegerent, nam videri mihi ratiocinationem oratoris parum constare. Jusserunt me indicare, quid in isto loco mihi displiceret. Quod feci hoc modo: Offendunt me, inquam, v. *ὅν εἴ τις αὐτοὺς ἀτιτίτο εἶχον ἀνευεγκεῖν ὅτῳ παρέδοσαν*, quae ut ab interpolatore profecta ejicienda esse censeo. Nam oratorem sic argumentari apparet: Cum nulla esset hujus caussae praescriptio, omnium, quicumque agrum illum coluere, pariter intererat, stirpem servari. Quibuscum addita verba „ut si quis eos accusaret, culpam in eum conferre possent, cui tradidissent“ adversa fronte pugnant. Nam si periculo exemptus erat, quicumque salvam successori tradiderat, non omnium pariter intererat. — Tum Franzius: Tunc igitur negas, a periculo vacasse, qui stirpem salvam successori tradidissent? — Minime vero, inquam, sed illud dico, ratiocinationem, quae more oratorum subtilior quam verior est, istud additamentum excludere. — At vir optime, inquit Foertschius, tu quidem ita locum intelligis, quasi perpetuo omnium interfuerit, qui agrum coluere, salvam esse illam stirpem; at vide, ne hoc dicat orator: Quo tempore quique agrum colebant, intererat eorum; omnium igitur deinceps interfuit. — Hoc si voluisset, inquam, scripsisset,

opinor, non τοῖς ἐργασμένοις, sed τοῖς ἐργαζομένοις. — Foertsch. — Planius illud quidem; at necessarium non erat; nam quo tempore loquitur orator, sunt ἐργασμένοι. — Ferrem, inquam, quamvis aegre, istam tuam rationem, si non praemissa essent v. οὐδεμίας προθεσμίας οὐσης τοῦ κινδύνου, quae quam vim habent, si eo die periculum ipsorum finiebatur, quo salvam oleae stirpem alii tradidissent? — Tum Foertschius: Est fortasse, quod jam tibi concedo, paullo negligentius locutus orator. Sed ideo corrigenda esse ejus verba, nunquam mihi persuadebis. — Nec mihi, inquit Franzius; addens, num quid vis? — Poenitebat me tunc Franzium vellicasse, nec immeritas videbar poenas dare, quod ultro eum lusissem. Itaque, ne mihi irascaris, inquam, Franz, si quid forte dixi ingratum tibi; saepe enim indulgentia tua opus mihi erit. — Et impensius eum laudabam, quod p. 221. §. 20. ἀπέλιπες mutasset in ὑπέλιπες, donec intellexi plane eum in gratiam mecum redisse. Nam difficile est, cum morosis disputare.

Quae cum ita essent acta: Quid est, inquam, viri optimi, quod neuter vestrum p. 223. §. 29. v. ἀπογράφαι με ἐγγὺς μορίαν inepta esse animadvertit? Nam ἐγγὺς ejiciendum esse, quovis periculo contendo. Et videor etiam originem corruptelae invenisse. Nam in libro O Bekkeri scriptum est γεωργὸς οὐδεὶς pro γεωργῶν ἐγγὺς. Unde suspicor, in vetere quodam exemplo prius illud ἐγγὺς ambiguus literarum ductibus obscuratum fuisse, quod ne perperam legeretur, distinctioribus id literis ad marginem quempiam adlevisse. Inde in sedem alienam se insinuasse. — Haec ratio non displicebat sodalibus. At quod dicebam p. 224. §. 37. προσήκειν pro προσήκει scribendum esse mihi videri, ampliarunt.

Nec acrior deinde orta est disputatio de p. 225. §. 40. καὶ φανερώς μὲν οὐδεὶς πώποτε ἐμὲ αὐτὸς ἐπεχείρησε ποιῆσαι κακὸν οὐδὲν, τοιούτους δὲ ἐπιτέμπουσί μοι. Ibi αὐτὸς Reiskius de sua conjectura scripsit, cum in libris omnibus αὐτόν repertum esset. Acquievistis, inquam, in Reiskiano commento; at claudicat oratio nutante inter duo vocabula oppositionis momento; aut enim φανερώς aut αὐτὸς omittendum erat. Quapropter αὐτόν, quod sane nequit ferri, in αὐτῶν mutari malim.

Omnium Lysiae orationum corruptissima est octava, quae πρὸς τοὺς συνουσιαστὰς κακολογιῶν inscribitur. Non est ea in judicio habita, sed in coetu amicorum. — Quod primum, inquam, quempiam offenderit illud est, quod §. 1. haec dicit: καίτοι πλείων ἐστὶ σπουδὴ πρὸς τοὺς παρόντας. Nam intelligendi sunt hand dubie auditores, apud quos accusaturus est perfidos

familiares. Verum adsunt ipsi quoque isti familiares. Igitur additamentum quis desideret, quo indicetur utros praesentium dicat, iudicesne an reos. At ea difficultas elevabitur, si perpenderit, toto sermone oratorem ad reos (sic enim jam eos liceat appellare) se convertere. Id etiam in exordio facere videtur, quamvis tertia usus persona. Atqui si quis ad alteros conversus, alteros praesentes adpellat, is nullam ambiguitatem relinquit. — Aliud excogitaverat Franzius. Aiebat enim abesse *τοὺς ἀδικοῦντας* (reos); in his Diodorum. At tota oratione *τοὺς ἀδικοῦντας* compellari, et Diodorum quoque adesce (conf. §. 10.) mox non potuit, quin concederet.

Quae sequuntur *τοὺς μὲν γὰρ οὐδὲν οἶμαι τιμῆσειν* jure offensui fuerunt Reiskio. Is reponebat *προτιμήσειν*; aut id esse faciendum aiebam, aut, quod probabilius mihi videri, *τοὺς μὲν γὰρ παρ' οὐδὲν rescibendum*. Nam *παρ'* ob antecedentis vocis similitudinem facile omitti potuisse. — Aliquanto gravius est eorum verborum volnus, quae leguntur in initio §. 4. *καίτοι οὕτως ἐνοχλεῖ, ὥστε περὶ πλείονος ἐποίησατο δοκεῖν ἐμοῦ κήδεσθαι, καὶ μᾶλλον ἐμοῦ κατεπιεῖν*. E §. 9. colligitur, hominem quendam, quem significat, non nominat, ad oratorem detulisse, quam perfide ii, quos pro amicis haberet, absenti ipsi obtrectarent et maledicerent. Eum hominem in proxime praecedentibus in universum locutus per pluralem numerum notavit. — Jam primus exstitit Franzius, negans quidquam corrigi debere. Qui totius loci sententiam jussus explanare, mox haesitabat; ut patefieret, non magis eum, quam reliquos interpretes, quid sibi vellent ista verba, perspexisse. Foertschius vero sic locum emendare conabatur (conf. Comment. Crit. p. 5.): *καὶ τί οὕτως ἐνοχλεῖτε, ὥστε περὶ πλείονος ἐποίησατο ὁ δὲνα ἐμοῦ κήδεσθαι, ἢ καὶ μᾶλλον ἐμοῦ κατεπιεῖν*; ita haec interpretatus: „Et quid vos tantas fecistis facitisque turbas (atrocibus, quibus me insectamini verbis), ut quidam pluris faceret mei curam gerere, quam etiam magis (id quod futurum esse e gliscente paullatim collegarum petulantia praevidebat) me incusare atque infamare.“ — Quae confitebar haud male excogitata esse, sed non apta tamen omni ex parte. Etenim, inquam, non est haec rei adcommodata comparatio „pluris fecit mei curam gerere, quam magis etiam me infamare,“ quod ita demum dici poterat, si ei optabilis erat oratoris ignominia. Quod si ita erat, quo majore studio et atrocioribus verbis isti obtrectabant, eo minus caussae erat homini, cur Lysiae rem indicaret. Igitur inepte dixisset *οὕτως* — *ὥστε*. Porro hoc etiam in tua ratione reprehendo. Demonstrant proxima, hanc verbis sententiam inesse debere: „Rem mihi in-

dicavit.“ Quae non inest satis expressa verbis ad tuam voluntatem mutatis. Nam *περὶ πλείονος ἐποιήσατο κήδεσθαι ἐμοῦ*, ἢ καὶ μᾶλλον ἐμοῦ κατεπιπῆν de eo quoque dici poterant, qui taceret, quae audisset, nec latius disseminaret calumnias. Denique in v. *κατεπιπῆν* haecro, quod apud Lysiam saepissime usurpatum, nusquam est infamare aliquem, sed deferre indicium (conf. p. 274. §. 60. p. 333. §. 21. alibi.). Itaque vix dubito, quin postrema verba sic scribenda sint: καὶ (hoc enim optimorum librorum auctoritas firmat) μᾶλλον ἐμοῦ κατεῖπεν „et potius ad me detulit indicium.“ De prioribus autem ita statuo. Primum recte tu mihi videris subjectum v. ἐποιήσατο desiderasse. At quod *δοκεῖν* eam ob causam mutasti in *ὁ δεῖνα*, non mihi persuasisti. Neque enim ubique *δοκεῖν* ita usurpatur, ut opponatur rei et veritati, sed etiam cum est id, quod videtur esse. Erant potius Cod. D (sic enim notatur a Bekkero) vestigia sequenda, in quo est a prima manu, καὶ τοιοῦτος, i. e. syllabis rectius dispositis, καίτοι οὔτος. Reliqua sic scribenda puto. καίτοι οὔτος, ὃν ἐνοχλεῖν ᾤεσθε, περὶ πλείονος ἐποιήσατο δοκεῖν ἐμοῦ κήδεσθαι cett. „Quamquam hic, quem molestum mihi esse, et nocere opinabamini (id enim calumniando assecuti esse videbantur), pluris fecit mihi consulere videri, et potius rem mihi aperuit. ἐνοχλεῖν dixit, non ἐνοχλήσειν, quoniam istis ignaris indicium ille detulerat, ut cum maxime nocere eum et molestum esse actori putarent. Facile vero apparet, quam apte ἐνοχλεῖν et κήδεσθαι inter se opponantur.

Post haec Franzius ejusdem §. 4. verba οὐδ' ἂν ὑμῖν ἐπιχαλῶν, ὅτι ἐλέγετε κατ' ἐμοῦ ταῦτα δόξαιμι — ita sanare conabatur, ut post δόξαιμι interponeret τὰ δέοντα ποιεῖν. Sed ei oblocuti sumus, et reprehendimus eum, quod saepius quam opus esset, lacunas sibi videretur detexisse. Sicut hic locus, inquam, nullo negotio sic integrari potest: ὅτι ἐλέγετε κατ' ἐμοῦ, ταῦτα λέξαιμι. Praeterea, qui pro ὅτι mallet scribi ὅτι, inventus est. At parum interesse, inter nos convenit.

Jam ventum est ad p. 227. §. 8. καὶ ταῦτα δ', ὅτι πρὸς τοὺς τελευταίους ἔλεγεν, οὓς ᾤεσθε ἀπαγγελεῖν ἡμῖν. κἀνταῦθα σόφισμα καλὸν εἶναι, εἰ περιήλθετε πάντες ὑμῶν αὐτῶν κατηγοροῦντες, ὅτι πονηροῖς ἐχόντες ὁμιλεῖτε. Franz. — Pessime locus corruptus est. — Foertsch. — Immo desperatus. — Franz. — Bono animo esto. Scribe pro τελευταίους — ἐπιτηδείους et desine desperare. Nam si in proximis lacunam, quae est inter καλὸν et εἶναι, sic expleveris: καλὸν ἐδόκει ὑμῖν εἶναι, nihil deerit ad integritatem sententiae. — Rogavimus eum, ut explicaret nobis locum

isto modo constitutum. At cum neque quo *ἔλεγεν* referretur, indicare posset, neque quo nexu haec cum superioribus cohaererent, rursus animum despondemus. Tunc ego, medicorum, inquam morem imitemur, qui in morbis desperatis vel maxime periclitantur. Nam aegroti, parum interest, utrum e morbo an medicina moriantur. — Periclitere modo, inquit Foertschius. — Videndam igitur de nexu sententiarum. Exprobat actor adversariis, quod non palam amicitiam sibi renuntiaverint. Nam nihil fuisse, cur ipse animum eorum sibi infensum esse suspicaretur; nulla enim re se istis inferiorem esse. Jam illa sequuntur, quae miserum in modum turbata esse, manifestum est. At vix alia in eis latere quam haec potest sententia: Nec apud eos, quos ista patefacturos mihi esse rebamini, sinistris sermonibus me insectati estis. Itaque sic fere scribendum esse videtur: καὶ ταῦτα δ' οὐχὶ πρὸς τοὺς ἐπιτηδείους (vel ἀναγκαίους) ἐλέγετε, οὓς ᾤεσθε ἀπαγγελεῖν ἡμῖν. καὶ ταῦτα σόφισμα καλὸν εἶναι cett. Ad infinitivum εἶναι v. ᾤεσθε cogitatione supplendum est. Talem sententiam in foedatis Lysiae verbis latere, facile mihi concessit Foertschius; ipsam auctoris manum conjectura me assecutum esse, nec ille concessit, nec ego contendi.

Tum Franzius morae impatiens: Quousque tandem aegrotum vestrum cruciabitis? Dicatis potius, num hac ipsa §. illud *εἰδότες* vobis placeat, quod post Reiskium et Bekkerum ego tertius inveni. Satis placere respondemus. Deinde excussimus §. 10. v. *πρῶτον μὲν ἅπαντα δι' ὑμῶν πράξαντά με περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἵππου. προσῆγε μαχόμενον κάμνοντα τὸν ἵππον. ἀνάγειν με βουλούμενον Διόδωρος οὗτος ἀποτρέπειν ἐπειράτο.* — Quae hoc modo Franzius integrasse sibi videbatur: *πρῶτον μὲν ἅπαντα δι' ὑμῶν πράξαντά με περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἵππου οὕτως ἡ ἐξηπάτησεν προσῆγε μαχόμενον κάμνοντα τὸν ἵππον, ὃν ἀνάγειν με βουλούμενον Διόδωρος οὗτος ἀποτρέπειν ἐπειράτο.* Tum ego: Multa, inquam, in rerum natura fiunt incredibilia; itaque non prae fracte negabo, Lysiae, alioqui scriptori elegantissimo, aliquando accidisse, ut inepta loqueretur. Eo si tu argumento pugnas, concedo tibi, sic ab eo scribi potuisse. — Quod ille aegre ferens, benigne, inquit, mediusfidius; sed ista benignitate nihil mihi opus est. — At vero, inquam, mirificum est, si qui tanta, quanta tu, mutandi licentia grassatus, tamen nihil, quod tolerari possit, effecit. Nam quo refertur *προσῆγε*? Certe non ad Diodorum, ut proxime sequentia demonstrant. Porro ineptum illud *μαχόμενον* quam vim habet? Denique *ὃν* istud, post *ἵππον* a te interpositum, hand dubie corrumpit orationem. Nam breves

illae enunciationes, nulla copula inter se nexae, aptissimae sunt. At ne dicas me ἐξ τοῦ ἀσφαλοῦς tecum pugnare, tentata emendatione in aequum descendam. Et primum quidem participium *πράξαντά με*, quoniam pendet, vide ne in *πράξαι με τά* — mutandum sit, ut infinitivus pro appositione v. *ἐξεῖνα* sit. Unde vulgata scriptura, transposita syllaba *τα*, facillime nasci potuit. In v. *μαχόμενον* vero haud dubie nomen proprium latitat, *Μάχων* vel *Ἠγέμαχος*, si id Graecum nomen fuit.

Etiam de v. p. 228. §. 11. *καίτοι γε ἐφ' ὧν γε αὐτῶν κατηγοροῦν. εἰ γὰρ ἂ μετὰ τούτων ἀδικοῦμένῳ μοι μηδὲν ἦν δίκαιον εἰπεῖν, ἢ που καλῶς συνέπραττον* — oblocutus sum Franzio, qui lacunae suspicioni hic quoque indulgebat. Mihi quidem, inquam, leni admodum mutatione sic locus sanari posse videtur: *καίτοι γε, ἐφ' ὧγε* (pro v. *ἐφ' ὧν γε*) *αὐτῶν κατηγοροῦν* *εἰ γὰρ ἄρα* (pro v. *εἰ γὰρ ἂ*) *μετὰ τούτων ἀδικοῦμένῳ μοι μηδὲν ἦν δίκαιον εἰπεῖν, ἢ που καλῶς συνέπραττον*. Sententia haec est: „Quamquam (quo nomine eos incusabam) si simul cum his injuria affectus nihil habebam, quod eis exprobarem, certe decebat eos me adjuvare.“ (Conf. §. 18.) Tota enim vis sententiae est in v. *μετὰ τούτων*, quibus significatur, non dolose eos egisse, sed et ipsos dolo circumventos. Particula *γὰρ* vero interpositam et quasi parentheticam enunciationem *ἐφ' ὧγε* — *κατηγοροῦν* sic excipit, ut saepe subjicitur formulae ὃ δὲ πάντων δεινότατον, aliis. — Quam rationem non improbat Foertschius. At tantum, inquit, de summa sententiae inter nos convenire putato. — Id lubens accepi, et in medium protuli alias quasdam loci emendationes, quae sententiam praeberent eandem; sicut *εἰ γὰρ ἄτε* (pro *εἰ γὰρ ἂ*); vel *εἰ γὰρ ἅμα καὶ* (pro *ἂ μετὰ*) *τούτων ἀδικοῦμένων* (pro *ἀδικοῦμένῳ*) *μοι μηδὲν ἦν cett.*; vel *ἐπερ ἄρα*. Horum omnium eligendi optionem ei feci. — Tum Foertsch. — Non ineptae sunt, inquit, istae tuae conjecturae. At quo plura hujus generis attuleris, eo minus singulis fidei erit. Attamen scito, *εἰ γὰρ ἄρα* reliquis me praeferre. — Itaque, inquam ego, donec Franzius vel alius quis meliora invenerit, ita locum constituamus.

At quid proximis verbis faciendum esse censetis? An haec sana esse vobis persuadebitis: *καὶ ἐγὼ μὲν ὦμην φιλοσοφοῦντας αὐτοὺς περὶ τοῦ πράγματος ἀντιλέγειν τὸν ἐναντίον λόγον οἱ δ' ἄρα οὐκ ἀντέλεγον ἀλλ' ἀντέπραττον, καὶ διὰ τοῦτο ἀντέπραττον, ἵνα τὸν ἐμὸν λόγον εἰδείη Πολυκλῆς*? Satis enim apparet, nulla alia de causa illud *ἀντιλέγειν* dictum esse *ἀντιπράττειν*, nisi quod eo consilio oblocuti erant, ut adversario

argumenta proderent, quibus ipse causam suam defensurus esset. Itaque aut inepte oratorem locutum esse fatebimur, aut pro secundo illo ἀντίπραττον rescribendum esse ἀντίλεγον. — At nonne ista tua emendatio, inquit Foertschius, διὰ τοῦτο γάρ potius, quam καὶ διὰ τοῦτο desiderat? — Ut ego non improbarem, inquam, si sic scripsisset Lysias, ita istud nego necessarium fuisse; modo deleatur plenior interpunctio, quae in Bekkerianis exemplis p. καὶ ab antecedentibus sejungit. Continet enim haec enunciatio proximorum verborum explicationem, quales enunciationes quoties per particulam καὶ cum antecedentibus copulenter, profecto non ignoras. Idcirco fuerunt, qui explicandi vim huic particulae inesse vellent.

Perventum est ad §. 13., ubi haec leguntur: φέρε γὰρ ἦδει ποτ' ἐξεῖνος ὅτι Κλειτοδίκου δεηθεὶς ἐκλέγειν οὐκ ἔτυχον. οὐ γὰρ δὴ παρὴν τοῦτοις. ἐπεὶ κέρδος ἦν αὐτῷ διαβάλλειν ἐμὲ πρὸς ὑμᾶς οὕτω προθύμως, ὥστε σπουδάσαι πρὸς τοὺς ἐμοὺς ἀναγκαίους πλάσασθαι ταῦτα. Nam pollicebar, sic me oratoris verba emendaturum esse, ut vel fastidiosius satisfaceret. Et primum quidem, inquam, de nexu sententiarum inter nos conveniat necesse est. Nonne id agit orator, ut aliquot argumentis eorum veritatem ostendat, quae ab homine illo, cuius nomen tacere maluit, ad ipsum delata erant? Ejus autem opera certior factus erat, gloriatos esse perfidos istos familiares, quod aliquos ad causam ipsius in judicio defendendam paratos retinissent. Quod cur dubitari non debeat, jam duobus indicibus demonstrat, priore hoc: φέρε γὰρ ἦδει ποτ' ἐξεῖνος (delator ille), ὅτι Κλειτοδίκου δεηθεὶς ἐκλέγειν οὐκ ἔτυχον; in quibus nihil est difficultatis, nisi quod ἐκλέγειν ferri nequit. Nam sententia poscit ἐπιλέγειν, epilogum dicere. ἐξεῖνος vero, quod Reiskius in ἐξεῖνο mutatum ibat, non erat sollicitandum. Dicit enim hoc: „Cedo, poteratne ille scire, Clitodicum a me rogatum, ut epilogum diceret, recusasse? Neque enim ipse, cum ea acta sunt, adfuit. Apparet igitur vos talia cum eo locutos esse.“ — Ergone, inquit Foertschius, interrogandi signum post ἔτυχον collocas? — Etiam, vir amicissime. — Tum Foertschius rationem illam per se, ait, sibi non displicere. At proxima, in quibus causam antecedentium inesse debere, ob stare, quominus mecum faceret. — Istud quidem obstaculum, inquam, nullo negotio sustulerimus. Nam v. ἐπεὶ, nec quid aliud, illas turbas movit. At non ita scripsit Lysias, sed ἢ τί, et interrogandi signum ponendum est p. ταῦτα. Nam alterum jam argumentum affert, cur illius hominis indicio fides habenda sit. Jam vero meministi, non ad ipsum actorem illud indicium

delatum esse, sed ad ejus necessarios (conf. §. 9. *ἐξείνους μὲν γὰρ ἐμοὶ χαρίζομενος ἀπήγγειλε τοῖς ἐμοῖς ἀναγκαίοις*). Haec igitur horum verborum sententia est: „Ant quid tantopere ejus intererat, tam studiose me vobis infensum reddere (*διαβάλλειν*), ut illa apud necessarios meos dedita opera ementiretur?“ — Quibus dictis monuit Foertschius, in libris M. S. omnibus praeter Cod. C post *ἐξελέγχειν* vocem *ὅτι* repertam esse. Eam rectius a Reiskio in *ἐτι* mutata esse aiebam, quam ab interpolatore Cod. Comissam. — Proximae vero §. v. *νῦν ἤδη καὶ πάλαι* Franzius improbabat et Lobeckio obtemperans *νῦν τε καὶ π.* scribi volebat; cui lubens ego adstipulabar, nisi quod *νῦν τε δὴ καὶ π.* propius a vero abesse existimabam.

Supererat unus hujus orat. locus, in quo ipsa scripturae diversitas depravationis indicium praebebat, p. 229. §. 16. *χοῆν μὲν οὖν τότε με γιγνώσκεις ὀφειλόμενόν μοι ταῦτα παθεῖν, ὅτε καὶ πρὸς ἐμὲ περὶ ὑμῶν αὐτῶν ἐλέγετε κακῶς· ἔπειτα καὶ περὶ Πολυκλέους, ᾧ νυνὶ βοηθεῖτε πάντες εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς. κατὰ τί δὴ ταῦτα [οὐκ] ἐφυλαττόμην.* Pro v. *πάντες* Bekkerus e libro C enotavit *πάντα γὰρ ἄν*; e libro O *πάντ' — οὐκ* autem, quod uncis Bekkerus inclusit, cum abesset a libris M. S., de suo Reiskius interposuit. Praeterea *ὅτε* unus habet Cod. C; *ἔλεγε* multi Codd. pro *ἐλέγετε*. Nonne vobis, inquam, viri optimi, admodum turbata haec verba esse videntur? Nam ne illud quidem negligendum est, quod in Cod. O post v. *παθεῖν* leguntur v. *κατὰ τί δὴ ταῦτα*, quae haud dubie nata sunt e dittographia eorum verborum, unde §. 17. infit. Pronum est igitur suspicari, in vetusto illo exemplo, unde Codd., quotquot nunc exstant, ad unum omnes manarunt, literas quasdam male axaratas, aut obscuratas temporum injuria ab aliis aliter lectas esse. Jam cum Cod. C propius a vetere illo exemplo, quam reliqui libri abesse videatur, *πάντα γὰρ ἄν* veram scripturam esse mihi persuadeo, atque hinc ad reliqua invenienda proficiscendum esse. — Tum Franzius: Vide, inquit, quam parum ipse tibi constes; modo laudas, modo reprehendis Cod. C, et jam aut fallor aut lacunam ipse odoraris, quo nomine saepe tu me vituperasti. — Non ignoras, inquam, Franzi, sic esse in proverbio, ut praecedenti tergo spectetur mantica. At tamen, si mihi quoque per te libebit lacunas reperire, modeste me venia tua usurum esse, sat scito. Quod vero inconstantiam mihi exprobasti, expostulabo tecum. Nam Cod. C praestantiam nemo me lubentior agnoscet, ubicunque vacat ab interpolationis suspicione. Atqui hic quidem videtur vacare. An tu censes ullum mortalem, Graeci sermonis gnarum, *πάντα γὰρ ἄν εἴρηκα* de suo ingenio scribere

animum induxisse? — Mittamus istas ambages, inquit Franzius. Ede, qua ratione locum corrigi velis. — Itaque dixi, πάντα γὰρ ἂν ἀπειρήζην τὰ πρὸς ὑμᾶς scribendum mihi videri „omnem enim vobis consuetudinem renunciasset.“ Nam πάντα τὰ πρὸς ὑμᾶς ἀπειπεῖν idem esse, quod §. 6. ὁμιλίαν ἀπειπεῖν. Vides igitur, inquam, Franzii, aliquot me literarum defectu esse defunctum; nec tantum mihi sumsisset, si de verbo αἶρειν mihi constaret. Dubito enim, an recte dicatur πάντα γὰρ ἂν ἦρα τὰ πρὸς ὑμᾶς „omne vobiscum commercium sustulisset.“ At nihil inveni, nisi αἶρεσθαι συνθήκας, tollere pacta, bis in testamento Stratonis apud Diog. Laert. I. p. 357. et 358. Hub. — In proximis vero negationem ante ἐρυσλαττόμην vere Reiskium addidisse existimo.

Quoniam diutius quam pro temporis ratione in hac orat. versati eramus, jam convenit, ut non de quolibet corrupto suspectove loco fanda et nefanda effutiremus, sed teneremus modum. Nihilo minus tamen negari silentio me praetermissurum, quae p. 231. §. 7. leguntur in ea oratione, quae perperam „De emerito“ inscribi solet: οἱ δὲ ταμίαι οὐδὲν ὅμοιον τοῖςδε διανοθέντες, ἀνακαλεσάμενοι δὲ τοὺς παρόντας καὶ τὴν γραφὴν ἐσοποιοῦντο τῆς αἰτίας τὴν πρόφασιν. Franzius vero, memor sis, inquit pactorum, nam nihil hic difficultatis est; etsi non nego, ἀνακαλεσάμενοι insolentius ad γραφὴν relatum esse (conf. Franz. edit. p. 260.). — Plus illud, quam insolens est, vir optime. Neque enim fabellas narrat, ut liceat ei auritas facere tabulas et pedibus instructas. Verum ad zeugma provocas; scio enim, quid sis dicturus. At hoc mihi expone, vir optime; aliumne in locum actoris adversarios citatos esse a Quaestioribus existimes, quam quo tabulae quaestoriae asservarentur, in acropolin? Illud autem λεύκωμα jam traditum erat Quaestoribus. Itaque non opus erat, ut asportaretur. At hoc etiam tibi largior, ne ineptus esse videar. Verum illud me fateor non intelligere, cur Athenienses homines mente captos ea tempestate ad Quaesturam admiserint. — Παῖεις ἔχων, inquit Franzius. At quorsum dementia ista? — Nonne, inquam, insani sunt, qui in acropolin citari jubent praesentes (τοὺς παρόντας ἀνακαλοῦνται)? Ut verbo dicam, scripsit Lysias ἀνακαλεσάμενοι τοὺς παρὰδόντας τὴν γραφὴν. — Ejusd. orat. §. 11. seqq. haec vulgantur: εἰ δ' οὖν ἐξημίωσαν μὲν οἷδε προσσχόντως, ἐκύρωσαν δ' ἐν ὑμῖν τὴν ἐπιβολήν, τῶν ταμιῶν ἀφέντων εἰκότως ἂν τοῦ ἐγκλήματος ἀπηλλαγμένοι εἴεν. εἰ μὲν γὰρ κύριοι ἦσαν πράξασθαι ἢ ἀφεῖναι, ἐννόμως ζημιωθεὶς εὐλόγως ἂν ὤφελλον εἰ δ' ἐξεσι μὲν αὐτοῖς ἀφεῖναι, δι-

δόασι δ' αὐτοῖς ὑπὲρ ὧν ἂν διαχειρίζωσιν, εἴ τι ἡδικήσας τῆς προσήκουσας ῥαδίως δίκης τεύξονται. Haec, etsi miserum in modum turbata, certa tamen ratione restitui posse aiebam. Et mirabar, quod et Andreas Schottus et Reiskius et Franzius aliquam veri partem dispexerint; totius loci ratio omnes latuerit. Id ita sodalibus persuadere conatus sum: Si usitatum εἰ δ' οὖν hic quoque significationem habet, adversariis conceditur aliquid antecedentibus contrarium. Quod aut hoc est, aut non constat oratoris ratiocinatio: „Etiamsi vero jure multam mihi dixissent, eamque confirmassent judicum suffragio, tamen ea remissa a Quaestoribus, nexo equidem liberarer.“ Scribendum est igitur ἀπηλλαγμένος εἶην, ut supra §. 8. ἡγούμενος ἀπηλλάχθαι τοῦ ἐγκλήματος. Nam nulla ratione haec ad adversarios posse referri, optativus declarat. Dixisset enim ἀπηλλαγμένοι ἦτε. Etenim si v. εἰ cum indicativo temporis historici copulatam excipit optativus cum p. ἂν, res indicatur per se vera, at condicioni, quae non est, subjecta. Igitur, si scripsisset ἀπηλλαγμένοι εἶεν, absolveret crimine adversarios. Contra admissa nostra emendatione, cujus jam Schotto in mentem venit, recte locutus fuerit; ipse enim se nexo solutum contendit. Porro non omnino id agitur, ut adversarii aliquo nexu solvantur, sed ipse utrum solvatur nec ne, hoc quaeritur. — Haec non poterant sodales, quin concederent. Itaque sic perrexi: Proxima, inquam, ut antea locus intelligebatur, vel potius non intelligebatur, ad adversarios actoris spectare videbantur. Quod nentiquam fieri posse, etiamsi nulla antecedentium, quorum haec argumentum continere debent, ratio habeatur, manifestum est. Adversarii enim neque remittere poterant, neque exigere multam, neque de suo arbitratu (κύριοι) neque ullo alio pacto, postquam magistratu abierunt. Omnino autem non id quaeritur, num istis multam remittere licuerit (εἰ δ' ἔξεστι μὲν αὐτοῖς ἀφείναι), de quo ne cogitare quidem adversarios credibile erat. Porro v. τῆς προσήκουσας ῥαδίως δίκης τεύξονται non cadunt in adversarios. Qui enim istos facile poenam daturos esse, affirmare potest, a quorum criminibus aegre, ut ipse passim queritur, innocentiam suam defenderet? Immo de Quaestoribus (ταμίαις) hoc loco dicitur. Horum erat multam aut remittere aut exigere, quod cum aliunde tum ex hac oratione satis constat. — Atqui antecedentium rationem haec verba necesse est contineant. Eam argumentationem quomodo instituerit orator, et res ipsa docet, et verae scripturae significant reliquiae. Dicendum erat procul dubio: „Quaestores enim sive κύριοι erant, sive non erant, ego nexu solutus sum.“ Apparet igitur, sic scripsisse oratorem: οὐ δ' ἐννόμως ζημιωθεῖς

εὐλόγως ἂν ὤφειλον. — Restat, ut vitio liberentur v. διδῶσι δ' αὐτοῖς ὑπὲρ ὧν ἂν διαχειρίζωσι. Si quidquam aliud, certum est, διδῶσι δ' εὐθύνas, non αὐτοῖς reliquisse Lysiam. Quid enim magistratui κυρίῳ opponitur? Nimirum ὑπεύθυνος. Quoniam vero nullus Athenis magistratus, nisi reddendae rationi obnoxius (ὁπεύθυνος) creabatur, dicit εἰ ἦσαν κύριοι, quo significatur, non fuisse penes eos summam remittendi potestatem (τὸ κύρος); in altera autem sententiae parte εἰ διδῶσι, inquit, εὐθύνas, quoniam erat eis ratio reddenda. Hoc ipsum brevius indicant superiora v. τὸν παρ' ὑμῶν κίνδυνον ὑποστάντες ἀκυρον τὴν ζημίαν ἔκριναν. — Hanc quoque emendationem, quam pridem invenit Reiskius, necessariam esse convenit. Totum igitur locum sic constituimus: — ἐπιβολὴν, τῶν ταμιῶν ἀφέντων εἰκότως ἂν τοῦ ἐγκλήματος ἀπηλλαγμένους εἶην. εἰ μὲν γὰρ κύριοι ἦσαν πράσασθαι ἢ ἀφεῖναι, οὐδ' ἐννόμως ζημιωθεῖς εὐλόγως ἂν ὤφειλον· εἰ δ' ἔξεστι μὲν αὐτοῖς ἀφεῖναι, διδῶσι δ' εὐθύνas ὑπὲρ ὧν ἂν διαχειρίζωσιν, εἴ τι ἡδίκηκας τῆς προσηκούσης ῥαδίως δίχης τεύξονται.

Ventum est ad p. 233. §. 15. ὁμόσαντες μὲν οὖν ἐξήλασαν seqq. — In his primum ego reprehendebam v. ζημιώσαντες μὲν οὖν ὡς τὴν ἀρχὴν λοιδοροῦντα, κατολιγορήσαντες δὲ τοῦ δικαίου βιάζόμενοι βλάπτειν ἐξ ἀπαντος τοῦ λόγου. Nam videbantur mihi sententiae non recte dispositae esse, cum eo ipso, quod eum mulctaverant, jus violassent; rectioremque aiebam hanc earum descriptionem fore: — λοιδοροῦντα κατολιγορήσαντες τοῦ δικαίου, βιάζόμενοι δὲ βλάπτειν cett. — Deinde in proximis v. πᾶν ἂν ἐπραξαν μέλλοντες μεγάλα μὲν ἐμὲ βλάψειν, πολλὰ δ' αὐτοὺς ὠφελήσκειν, οὔτινες οὐδετέρου τούτων ὑπάρχοντος πάντα περὶ ἐλάττονος ποιοῦνται τοῦ δικαίου — Franzius particulam aliquam desiderabat, γὰρ vel δέ. Cui concessi, asyndeton ab hoc loco alienum esse. At non debebas, inquam, particulam γὰρ commendare, quae hic quidem nequit ferri. — In proximis autem valde mirabar, quod v. πάντα περὶ ἐλάττονος ποιοῦνται τοῦ δικαίου Franzius Reiskium secutus defensitaret. Is enim hanc eorum verborum sententiam esse statuit: „Qui sanctimoniam affectant, ubi non agitur de noxa mihi danda, aut de emolumento sibi quaerendo.“ Non tam Reiskium, inquam, reprehendo, quam te, vir doctissime. Reiskius enim ignorabat Cod. C scripturam πᾶν ἂν (in reliquis πᾶν est sine illa particula); tu vero et noveras eam, et jure recipiendam iudicasti. Num igitur usitatissimum te fugit apud oratores genus ratiocinandi, cujus

ipse tu modo exemplum afferebas? Attulerat autem, quo particulam post *ἂν* excidisse ostenderet, orat. in Erat. p. 259. §. 84. *πάν δ' ἂν μοι τολμῆσαι δοκεῖ, ὅστις νυνὶ οὐχ ἐτέρων ὄντων τῶν δικαστῶν* seqq. Dicit enim hoc „Qui in re minore tam injusti sunt, quid fecissent, si res major incidisset?“ — Sumis haec, inquit Franzius, minime concessa. Nihil dum enim affers, unde Reiskianam rationem falsam esse colligi possit. — At ipsa per se, inquam, ista sententia incommoda est. Expectamus enim in v. *οἵτινες* seqq. aliquid, quo praemissa sententia stabiliatur, undeque appareat, nihil eos non fuisse facturos, si aut damnum magnum actori inferre, aut magnum emolumentum adipisci potuissent. Nunc vero istis verbis plane contrariam continetur. Nam qui plerumque justitiae laudem affectant, in hac etiam causa id facere credibilis est, quam non facere. — Quibus dictis cum nondum me Franzio persuasisse intelligerem, alia argumenta circumspiciebam. Num tibi, inquam, illud quod tu vis, decorum esse hominum istorum personis videtur? Ceteroquin enim insolentiae nomine ab actore notantur, ut §. 18. *ἐπικρούσασθαι*, inquit, *τὴν ἀδικίαν περὶ οὐδενὸς ἐποίησαντο*; et ibidem: *τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐπιτηδεύμασιν οὐ προσηκούσας διαβολὰς ἐπιφέροντες, τοῖς δ' αὐτῶν τρόποις τὰς οἰκείας καὶ συνήθεις*. Talia non simulatorum sunt, sed potius ferocium et insolentium hominum, qui quid alii de ipsis sentiant, nihil curent. — At quid mussitas Franzii? Nondum acquiescis? Vide ne hoc tibi negotium incutiat. Ajo enim, tuam istam et Reiskianam loci interpretationem flagitare *μηδετέρου* (non *οὐδετέρου*) *τούτων ὑπάρχοντος*, et vehementer te errasse, qui Schotti et Marklandi sententias eo ipso argumento impugnaveris, quod tum *μηδετέρου*, non *οὐδετέρου*, scribendum fuisset. — Hac demum evidentiā victus de sententia sua decessit Franzius. At qua ratione corrupta Lysiae v. corrigenda essent, parum inter nos convenit. Erat enim, cui Schotti inventum *πλείονος* (pro *ἐλάττωνος*) placeret; erat cui *παντός* et *τὸ δίκαιον* ab eodem Schotto propositum; ego autem *τὰ δίκαια* (pro *τοῦ δικαίου*) reliquis praefereram.

Nec proxima periodus a difficultate vacare mihi videbatur. Franzio non item. Num illud *εἰ*, inquit, offendit te, quod ante *κατεφρόνησαν* legitur? — Non magnopere, inquam ego; quamquam hujus scripturae veritatem nolim praestare. At si ita scripsit Lysias, apodosis a v. *ἀλλ' οὕτως* incipiat necesse est. — Quid igitur aliud male te habet? — Haec, inquam, verba: *ἀλλ' οὕτως ὀλιγώρως καὶ παρανόμως προσήνχθησαν*,

ἄστε ἀπολογήσασθαι μὲν περὶ τῶν πεπραγμένων οὐδ' ἐπεχείρησαν, τὸ δὲ τελευταῖον, νομίζοντες οὐχ' ἱκανῶς με τετιμωρῆσθαι, το πέρους ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλασαν. — Num ea, inquit Franzius, quae in v. τὸ τελευταῖον et τὸ πέρους tautologia inesse videtur? — Cum haec, inquam, tum alia quaedam. — Itaque Franzius ad similia repetitionum exempla provocabat, sicut Lys. de bon. Arist. p. 310. §. 9., ubi v. ἐτι excipit προσέτι et Plat. Phileb. 32. D., ubi ἐνίοτε et ἔστιν ὅτε copulata sunt. Hac ratione a me id impetravit, ut concederem, non admodum raras esse oratorias ejus modi repetitiones, quibus alicui notioni major vis accederet. At huic loco, inquam, minus aptum videtur illud genus dicendi. Neque enim illa erat ultima injuria. — Fugit te, inquit, oratoris artificium. — Tale, inquam, dicis artificium, quali nunc histriones et thaumatopoei et id genus homines ter aut quater postremum se in scenam prodituros esse profitentur. At nonne id tibi mirum esse videtur, quod adversarios ait ipsum urbe eiecisse; hoc vero, quod erat maximum hand dubie, obiter attingit? Porro qua ratione eum expulerunt? Et si erat expulsus, quomodo restitutus est patriae? Denique quod sequitur, διατεθέντες, nonne consilium potius inimicorum, quam re vera expulsus eum esse, indicare videtur? Vide igitur, ne πέρους in μέρος mutandum sit „quantum in ipsis erat.“ Saepius enim ea vi usurpatum est τὸ μέρος nullo addito possessivo pronomine (conf. Dem. de f. leg. p. 367. 5. Reisk.) Jam τὸ μέρος ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλασαν eo videtur referri, quod magistratu abeuntes Quaestoribus nomen ejus tradiderant (conf. §. 6.); qui si istis concessissent, ut debens aerario capitis deminutionem perpessus esset. Hoc vero si ei accidisset, hand dubie solum vertere, quam multam solvere maluisset (conf. §. 21.) — Hoc postremum addebam, veritus, ne v. ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλασαν significare posse ἀτιμίαν, exemplis me comprobare cogerent, qualia mihi non erant in promptu. At ea cautione nihil profeci. Nam neque in obscuritate v. ἐκ τῆς πόλεως ἐξήλασαν, neque in copulatis v. τὸ τελευταῖον et τὸ πέρους satis caussae, cur damnetur vulgata scriptura, inesse eis videbatur.

Perreximus ad orat. in Theomn. I. cujus in §. 9. p. 236. non potui non laudare Foertschii emendationem οὐδέν σοι μέλει (legebatur μέλει); et p. 238. §. 21. ἀκούσαι (pro ἀκούσαντα), quamvis obnitente Franzio. Deinde disputatum est de v. ἀναμνήσθητε δὲ ὅτι μεγάλην καὶ καλὴν ἐκείνην δωρεὰν αὐτῷ δεδώκατε ἐν ᾗ τίς οὐκ ἂν ἐλεήσει Διονύσιον. In his ἐν ᾗ insolentius dictum esse mihi videbatur, et praestare ἐν ᾧ, quod

ad totam, quae praecedit, enunciationem referretur. Est verò, inquam, huius conjecturae magna in eo confirmatio, quod omnes libri M. S. non *δωρεάν*, sed *δῶρον* habent. Nam cum librarius geminum illud *ἐν ᾧ* relatum, ut ipsi videbatur, ad *δωρεάν* miraretur, adscripsit *δῶρον*, alius autem sic angustius se expediebat, ut *ᾧ* mutaret in *ῆ*; jam forte fortuna accidit, ut bis in verae scripturae locum librariorum commentum se insinuaret.

Orat. in Erat. p. 244. §. 6. haec leguntur: *Θεογνίς γὰρ καὶ Πείσων ἔλεγον ἐν τοῖς τριάξοντα περὶ τῶν μετοίκων, ὥς εἶναι τινες τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι καλλίστην οὖν εἶναι πρόφασιν τιμωρεῖσθαι μὲν δοκεῖν, τῷ δ' ἔργῳ χρηματίζεσθαι. πάντως δὲ, τὴν μὲν πόλιν γενέσθαι τὴν ἀρχὴν δεῖσθαι χρημάτων.* Postrema v. Franzius laborare censebat, et de more suo aliquo verbo supplendo locum sanandum esse affirmabat. Ante *γενέσθαι* enim excidisse *ἀσθενῆ*; porro *τῇ δ' ἀρχῇ* legendum esse. Ac de corruptela quidem facile ei concessi. In eadem, inquam, sententia jam vetustus Cod. C interpolator fuit, qui *τὴν μὲν πόλιν* mutavit in *τὴν πολιτείαν*, ut aliquid certe sensum verbis extorqueret. Nam tale quid in eis latere existimabat: „Primum omnium opus esse pecunia ad instituendam oligarchiam.“ At et hanc conjecturam, et tuam, Franzi, a vero aberrasse mihi persuadeo. — Cur mala tibi videtur, inquit ille? — Quis malam eam dixit? Nihil equidem reprehendo, nisi quod idem, quod tu v. *ἀσθενῆ* addito voluisti, aliquanto minore molimine effici potest. Nisi forte tuum istud *ἀσθενῆ* aliud, quam pecuniae inopiam hic significare vis? — Nihil equidem aliud, inquit ille. — Itaque satius erat, inquam, *γενέσθαι* in *πένεσθαι* mutare, medela, opinor lenissima, quam pridem Schneiderum video huic loco adhibuisse (ad Xenoph. Hist. Graec. L. II., c. 3. §. 39.)

Ejusdem orat. alium locum me confessus sum non satis intelligere, p. 253. §. 55. *τούτων τοίνυν Φεῖδων ὁ τῶν τριάξοντα γενόμενος καὶ Ἰπποκλῆς καὶ Ἐπιχάρης ὁ Λαμπρεὺς καὶ ἕτεροι οἱ δοκοῦντες εἶναι ἐναντιώτατοι Χαριζλεῖ καὶ Κριτία καὶ τῇ ἐκείνων ἐταιρεία, ἐπειδὴ αὐτοὺς εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, πολὺ μείζω στάσιν καὶ πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ ἢ τοῖς ἐξ ἄστυος ἐποίησαν.* — Explicabo tibi, inquit Franzius, oratoris sententiam. Hoc enim dicit: „Malto graviore seditiones bellumque ciebant contra Piraeenses, quam quales oppidanis moverunt tum cum primum constituti essent (conf. Franz. edit. p. 268).“ Nec tibi constructionum diversitas negotium facessat. Aliam enim alia causa flagitabat. — Sane, inquam, Franzi, hac ratione illa verba explicari posse

videntur, alia ratione non posse. An, si hanc argumentis refutavero, alio confugies? — Ne vereare, confidenter Franzius. — Primum igitur, inquam, ad grammaticam rationem durior est tua interpretatio. Nam istud *πόλεμον καὶ στάσιν ἐπὶ τοὺς ἐν Πειραιεῖ ἐποίησαν* obscurius dictum est, quoniam e verbis ipsis non intelligitur, quibuscum eis, qui Piraeum tenebant, discordia et bellum intercesserit. — Calumniaris, inquit Franzius, nam hominibus scripsit, non belluis Lysias. — Quali hominum generi, inquam, peritone historiae, an imperito? — Quorsum hoc? inquit Franzius. — Si ea, inquam, quam tu vis, oratoris mens fuit, cur dixit ἡ τοῖς ἐξ ἄσπεος, non ἡ ἐπὶ τοὺς ἐν Ἐλευσίνι? Nam permirum est, quo tempore Xviri praeerant rei publicae, istam civium factionem τοῖς ἐν ἄσπει adnumerari. Meministi enim e Xenophonte (L. II., c. 4. §. 23.), ut primum Xviri constituti sunt, Eleusinem concessisse, quicumque e XXX viris superstites erant. Neque vero bello ex urbe ejecti sunt, sed de salute sua solliciti, sua sponte cessere. — Argutiora haec, inquit Franzius, quam veriora. — Pertinax esse, inquam, et dicteria argumentis opponis. Jam precor te, ut animo adtento hoc audias postremum. Nonne totius loci haec est sententia: „Sperabatur tunc, cum Xviri constituti sunt, futurum, ut mox in gratiam redirent, qui Piraeum et qui urbem tenebant?“ Cui initio hoc continuari congruum est: „At e contrario majus *inter eos* bellum accenderunt.“ — Documento sunt etiam proxime sequentia. Nam ambitione et avaritia, non patriae amore ductos istos XXX viris adversatos esse, hinc apparuit, quod bellum cum Piraei defensoribus strenue persecuti sunt; non inde, quod cum XXX virorum factione minore virium contentione bellum gesserunt. Nam XXX viri eorum ambitioni avaritiaeque vel magis obstabant, quam Piraeenses. Itaque precor, mi Franz, ut per te mihi liceat ἡ istud delere, quod v. *Πειραιεῖ* excipit. Potuit autem illa particula aut e jotacismo operarum originem ducere, aut ex interpolatoris prava diligentia. Saepissime enim factum est, ut cum primo adspectu lateret, quo aliqui comparativus referretur, librarii vel lectores de suo ingenio aut particulam ἡ supplerent, aut alium casum genitivo permutarent. — Quoniam precaris, inquit Franzius, non moror particulam.

Deinde reprehendi et Föertschium et Franzium, quod p. 255. §. 66. in v. *ἐπειδὴ δὲ Πείσανδρον μὲν καὶ Κάλλαισχρον καὶ ἑτέρους ἐώρα προϊτέρους αὐτοῦ γενομένους* ineptum *πρωτέρους* reliquissent. Scriben-

dum est *προτέρους*, cuius jam Schotto in mentem venisse video. Nam *πρατέρους* et loci ipsius ratio, et historia respuit.

P. 256. §. 72. haec vulgantur: τότε δὲ τούτων ὑπαρχόντων καὶ παρόντων Λυσάνδρου καὶ Φιλοχάρους καὶ Μιλτιάδου περὶ τῆς πολιτείας τὴν ἐκκλησίαν ἐποιοῦν, ἵνα μήτε ἔγωγε μηδεὶς αὐτοῖς ἐναντιοῖτο, μήτε ἀπειλοῖτο, ὑμεῖς τε μὴ τὰ τῇ πόλει συμφέροντα ἐλοισθε. Nonne displicet vobis, inquam, tripartita haec oratio: ἵνα μήτε ἔγωγε ἐναντιοῖτο — μήτε ἀπειλοῖτο — ὑμεῖς τε μὴ ἐλοισθε? Mihi quidem secundum istud μήτε in μηδέ mutandum esse videtur. Nam bipartitam orationem flagitat sententia. Porro v. ἀπειλοῖτο offendit me. Nam et rara est hujus verbi forma media, et sententiae minus apta notio minandi. Aliquanto melius esset αἰτιῶτο. Nam duae res proditoribus illis verendae erant, primum ne impedirentur, quae futura erant, tum ne arguerentur, quae jam facta. — De priore emendatione mihi concesserunt sodales; de altera conjectura ampliarunt.

Jam ventum est ad p. 257. §. 77. πάντα γὰρ τὰ ὑπ' ἐμοῦ εἰρημένα ἐν τῇ βουλῇ ἀπολογούμενος ἔλεγεν, ὀνειδίζων μὲν τοῖς φεύγουσιν, ὅτι δι' αὐτὸν κατέλθοιεν, φροντίζων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, ὀνειδίζων δὲ τοῖς τῆς πολιτείας μετέχουσιν, ὅτι πάντων τῶν πεπραγμένων τοῖς εἰρημένοις τρόποις ὑπ' ἐμοῦ αὐτὸς αἴτιος γεγενημένος τοιοῦτων τυγχάνοι, πολλὰς πίστει αὐτοῖς ἔργω δεδωκώς καὶ παρ' ἐκείνων ὄρους εἰληφώς. Hic locus, inquam, vel maxime docere potest, quam caute Cod. C utendum sit; et nollem ego et Bekkerum et vos illius libri auctoritati tantum hic tribuisse. Nam reliqui libri οὐδὲν φροντίζων τῶν Λακεδαιμονίων praebent. Hoc primum retinere vos debebat, quod ut persaepe οὐ φροντίζειν τινός dicitur, ita φροντίζειν τινός vix usquam reperiatur. — Hoc debile argumentum esse, judicarunt sodales. — At videte, inquam, quam turpiter istis verbis interpositis orationis turbetur concinnitas; nam enunciationes ὀνειδίζων μὲν — ὀνειδίζων δὲ non divellendas fuisse interjecta alius generis enunciatione, manifestum est. — Eam ob causam, inquit Foertschius, uncis ista includenda sunt. — Lectoribus, inquam, ita consuli potuit; auditoribus non potuit. At ipsam sententiam ajo ineptam esse. Qui enim ad rem pertinebat, quid Eratosthenes de Lacedaemoniis sentiret? Facilius paterer ἐπαίνων vel tale quid; neque enim de animi sensis sed de impudentia dicendi agitur. Quid igitur? Nonne dicemus Cod. C interpolatorem, cum Lacedaemoniorum contemptum (οὐδὲν φροντίζων τῶν

Λακεδαιμονίων) Eratostheni haud recte exprobrari videret (nam laudantis id, non accusantis erat) suo Marte, at invita Minerva, locum tentasse? Aliam igitur viam ingrediamur. Satis constat, Athenienses cum dedita esset urbs Lacedaemoniorum jussu exulibus reditum decrevisse (conf. Lys. p. 305. §. 9.). Jam si Eratosthenes sua opera reditum exulibus patuisse gloriabatur Lacedaemoniis eam laudem derogaret necesse erat. Quod ipsum est in vulgata scriptura, leniter mutata. Scripsisse enim Lysias videtur *οὐδὲν φροντίζόντων Λακεδαιμονίων* „cum nihil curarent, ut exules restituerentur, Lacedaemonii.“ Erat autem *Λακεδαιμονίων* absque articulo dicendum propter vim oppositionis. Placuerunt haec sodalibus, nec quidquam obstitit, quin rescribenda esse, quae commendaveram, omnium suffragio decerneretur, nisi quod etiam librorum scripturam *οὐδὲν φροντίζων τῶν* — tolerabilem, et similem quidem emendationi meae, sententiam praebere agnovimus. Nam *οὐδὲν φροντίζων* significare posse: „Lacedaemoniorum in exulibus reducendis operam contemnens (dum ipse sibi omnem laudem vindicabat).“ Praestare autem emendationem jam ideo, quod *οὐδὲν φροντίζόντων* magis contumeliosum est exulibus, ut recte actorem *ὀνειδίζων* dixisse appareat.

Unus supererat hujus orationis locus, qui injuria mihi videbatur ab editoribus neglectus esse, p. 258. §. 80. *κατηγορεῖτε δὲ Ἐρατοσθένους*. — Non dubito, inquam, quin *κατάγνωτε* rescribendum sit. Nam iudices alloquitur, quorum erat non accusare, sed condemnare. Huic argumento erat, qui opponeret, hoc Lysiam dicere: „Condemnatione vestra quasi arguite eos et accusate.“ — Ita, inquam, ubicunque Lysias locutus esset, dixisset miro modo; hoc autem loco vel ineptius, quoniam proximis verbis id ipsum ut turpissimum taxatur, quod Eratosthenes idem et iudex et actor fuerit. Itaque aut *κατάγνωτε* aut *καταξιόχετε* reponendum est.

Disputatum est deinde de p. 280. §. 85. seqq. orat. in Agoratum. Primum ego Reiskium reprehendebam, quod in v. *ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ τῷδ' ἰσχυρίζεσθαι* pronomen *τῷδ'* de suo ingenio supplerisset. Nam ante enim vulgabatur *καὶ ἰσχυρίζεσθαι*; in Cod. C vero repertum est *καὶ δυσχυρίζεσθαι*. Quod cum Franzius mihi non concederet, sic conabar librorum scripturam defendere: Addito pronomine, inquam, hoc indicatur, eis etiam argumentis, quae praecedunt *δυσχυρίζεσθαι* Agoratum, nec id hujus loci proprium esse. Atqui *δυσχυρίζεσθαι* est multa cum asseveratione et pertinacia alicui argumento inniti. Id apparet magnam vim habere, si ad

argumentum tam frivolum tamque plenum calumniae refertur, quam id est, in quo jam versatur oratio. Ea autem vis elevatur, si v. *δυσχυρίζεσθαι* referendum est ad alia quoque minus frivola adversarii argumenta. Quo efficitur, satius esse pronomen omitti. — Sequuntur haec: *ὥς εἰ μὲν τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ μὴ προσεγγράπτο, ἔνοχος ὢν τῇ ἀπαγωγῇ, διότι δὲ τοῦτο προσεγγράπται, ἔνοχος ὢν ῥαστώνῃν τινὰ οἶται αὐτῷ εἶναι.* In his secundum illud *ἔνοχος ὢν* valde suspectum mihi esse ajebam. Id enim ipsum, inquam, adversarius negabat, lege *ἀπαγωγῆς τῆς ἐπ' αὐτοφώρῳ* se teneri. Ergo inepte addita sunt v. *ἔνοχος ὢν*, quae nisi ipsius adversarii concessionem continent, inutilia sunt et aliena. Quapropter ista aut e superioribus perperam repetita esse existimo, aut nata ex interpretamento margini adscripto. Cum enim nescio quis ad v. *οἶται ῥαστώνῃν τινὰ αὐτῷ εἶναι* in margine adposuisset *οὐκ ἔνοχος ὢν*, posthac omissa negatione interpretamentum insertum est in continnitatem Lysianae orationis. Ceterum in Cod. C v. *τῇ ἀπαγωγῇ* — *ἔνοχος ὢν* exciderunt.

Aliquanto graviori corruptela proxima laborant, *δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἑνδεκα οἱ παραδεξάμενοι τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε καὶ δυσχυρίζόμενοι σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον, τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν ἀναγκάζοντες, προσγράψασθαι τότε ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἣ ὅπου ὢν ἡ πρῶτον μὲν ἐναντίον πεντακοσίων ἐν τῇ βουλῇ, εἶτα πάλιν ἐναντίον Ἀθηναίων ἀπάντων ἐν τῷ δήμῳ ἀπογράψας τινὰς ἀποκτείνει καὶ αἷτιος γένοιτο τοῦ θανάτου.* — Statim convenit inter nos vel maxime haec emendanda esse. Quam vero Franzius rationem excogitaverat parum plausibilem, mox ipse deseruit (conf. ejus edit. p. 277.) — Nec diu de sententia, quae desideraretur, disputatum est. Nam et turbatae scripturae vestigia, et rei ipsius necessitas monstrabat hanc esse: „Cum Dionysius Agoratum per actionem *ἀπαγωγῆς* ad XI viros abduxisset, hi gratum facturi tunc Agorato, Dionysium libello suo verba *ἐπ' αὐτοφώρῳ* adscribere coëgerunt. Alioquin ad suam jurisdictionem causam pertinere negabant. Id quamvis dolose ab XI viris factum et in gratiam Agorati, quo facilius instans iudicium eluderet, tamen invitī recte vereque illi fecerunt. Nam si quisquam, Agoratus *ἀνδροφόνος* ἐπ' αὐτοφώρῳ est.“ Jam videamus, inquam, quomodo librorum scriptura cum ea sententia conciliari possit. Primum manifestum est, haec cohaerere: *δοκοῦσί μοι σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι οἱ ἑνδεκα ἀναγκάζοντες προσγράψασθαι τότε* (scribe τό aut τό γε cum Franzio) *ἐπ' αὐτοφώρῳ.* Quae

interposita videmus, v. τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν, foede turbant nexum sententiarum. Contra δισχυριζόμενοι etsi per se intelligi potest, attamen obscurius est dictum, nec dubito, quin verba τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν sic scripta illi verbo subijcienda sint: καὶ δισχυριζόμενοι τῷ ἀπαγωγὴν ἀπάγειν. Priorem igitur periodi partem sic scribendam esse, mihi persuadeo: δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἑνδεκα, οἱ παραδέξαμενοι τὴν ἀπαγωγὴν ταύτην, οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε καὶ δισχυριζόμενοι τῷ ἀπαγωγὴν ἀπάγειν, σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον ἀναγκάζοντες προσγράψασθαι τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ. Sequuntur haec: ἢ ὅπου ἂν ἦ, quae si significant (nec possunt non significare) „aut ubicunque tandem sit,“ certe sunt alienissima. Nemo enim rerum apud Athenienses forensium peritis ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ ὅπου ἂν ἦ aut copulari potuisse, aut copulata intelligi, contendet. — Id facile concedebant sodales; nam haeserat Franzius quoque in istis verbis; quamquam emendatio parum ei cessit. — Nonne manifestum est, inquam, desiderari ejusmodi sententiam, qua proxima πρῶτον μὲν seqq. cum prioribus rite cohaereant? Hanc igitur in corruptis v. ἢ ὅπου ἂν ἦ latere oportet. Itaque videte, ne hoc Lysias reliquerit: ἢ ποῦ ἂν; εἰ [uis] πρῶτον — (nisi forte retinendum est ὅπου conf. p. 373. §. 4.) „Aut ubi tandem (qua alia in caussa id fiat)?“ si primum cett.“ — Saepe enim in argumentando usurpatur p. ἢ (alioquin), cum ratio afferenda est; conf. p. 199. §. 42. ἢ πολλοὺς ἂν ἐξήλασαν; p. 202. §. 13. ἢ δεινόν γε. — Non acquiescebat in ea ratione Franzius, aiebatque, novam hanc breviloquentiam esse. Nam dicendum fuisse ἢ ποῦ ἂν, εἰ μὴ ἐν τούτῳ, εἰ πρῶτον cett. „Aut qua in alia caussa, nisi in hac, si primum cett.“ — Beviloloquentiam esse concessi; novam esse, negavi. Haud raro enim, omissione demonstrativi etiam particulas absorberi, quibus illud cum antecedentibus copulandum fuisset. Quale illud esse, quod legitur p. 278. §. 77. καίτοι πῶς ἂν γένοιτο ἄνθρωπος μαρῶτερος, ὅστις εἰδὼς ὅτι εἰσὶ τινες ἐπὶ Φυλὴν — ἐτόλμησεν ἐλθεῖν ὡς τούτους; i. e. μαρῶτερος ἢ οὗτος, ὅστις. Eodem modo Dion. Chrysost. T. I., p. 335. 24. Reisk. — At similia Franzius exempla poscebat; quae donec attulissem, ampliabat.

P. 281. §. 87. haec leguntur: ἀλλ' ἀναγκασθέντες ὑπὸ τῆς σῆς ἀπογραφῆς ἀπέθανον. οὐκοῦν αἴτιος τοῦ θανάτου οὗτος ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐστί. τίς οὖν ἄλλος αἴτιος, ἢ σὺ ἀπογράψας; ὥστε πῶς οὐκ ἐπ' αὐτοφώρῳ σὺ εἰ ὁ ἀποκτείνας; — Permira, inquam, haec est ratiocinatio. — Sane verbosior est, inquit Franzius. — Non modo verbosa,

inquam, sed inepta. Nam postquam dixit: οὐζοῦν αἴτιος τοῦ θανάτου οὗτος ἐν αὐτοφώρῳ ἐστίν, quod non potest non referri ad ipsum Agoratum, quae sequuntur nullam omnino vim habent, nec in eis verbis, quibus terminatur ratiocinatio, quidquam aliud inest, quam in istis. Quo quid potest turpius ratiocinanti accidere? — Ita est, inquit Foertschius. Censes igitur, quaedam abjicienda esse. — Imo, inquam, addenda. — Foe. — Quidquamne addendum esse? Cave ne γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας. Nam satis, opinor, verborum est. — Nihil, inquam, mi Foertschi, addi volo, praeter articulum, οὐζοῦν ὁ αἴτιος. Nam ad argumentationis formam explendam prorsus hac opus est sententia: „Igitur, qui mortis eorum auctor est, is est ἐν αὐτοφώρῳ interfector.“ Quibus recte haec subjiuntur: „Jam vero tu auctor es per tuam istam delationem; itaque interfector ἐν αὐτοφώρῳ es.“ — Cum nemo mihi obloqueretur, aliam quaestionem proposui. Dixi enim p. 282. §. 91. in verbis πῶς οὖν καὶ διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὸν τῆς κακώσεως νόμον ἄξιός ἐστι θανάτῳ ζημιωθῆναι — haud inficetum oratoris commentum aut incuria librariorum, aut interpolatoris audacia obscuratum esse. Istud quidem satis patere, Agoratum eo nomine jam accusari, quod populum Atheniensem, qui quasi pater ipsius esset adoptivus, injuria affecerit. Huic autem oratoris lusui quasi ansam id praebuisse, quod ποιεῖσθαι et de filii adoptione, et de donata peregrino civitate usurpari solitum esset. Jam, inquam, qui patrem aut naturalem, aut adoptivum lae- sisset, in eum dabatur actio κακώσεως. — Si quidem, inquit Franzius, etiam filius non suus ea lege tenebatur. — Dubitatum est de hoc, et recte mones, Franzi. At putasne audiendos esse, qui negant teneri? — Hic certe locus, inquit, eorum sententiam comprobare videtur. Alioqui facile Meierum et Schömannum sequerer (de reb. forens. Athen. p. 288.), qui adoptivos filios a suis in hac caussa non dissociant. — Jam video, inquam, aliam, quam designaveram, viam mihi ineundam esse. Neque enim verebar, ne istic lateret controversia. Itaque mittamus jam illud, quam late ὁ νόμος τῆς κακώσεως patuerit; per se locum spectemus. Ac primum quidem non recte haec copulata esse videntur: καὶ διὰ τοῦτο — καὶ διὰ τὸν τῆς κακώσεως νόμον. Nam τοῦτο non potest non referri ad injuriam, quae illata est populo. Copulat igitur crimen cum lege, quasi essent generis ejusdem. — Id sane, inquit, incommodum est. — Deinde, inquam, nullum esse videtur hujus loci acumen, si populi et parentum injuriae, non sine quodam oratoris artificio ad unum genus revocatae. rursus

dirimuntur commemorata lege κατώσεως, non utriusque communi, sed alterius propria. Quapropter aut fallor aut sic scripsit Lysias: πῶς οὐ καὶ διὰ τοῦτο κατὰ (legebatur καὶ διὰ) τὸν τῆς κατώσεως νόμον ἄξιός ἐστι θανάτῳ ζημιωθῆναι „qui iste non jam hanc ob causam secundum legem κατώσεως ultimo supplicio dignus est?“ — Sic emendata oratoris verba Schoemanni et Meieri sententiam novo argumento fulcient, quam vulgata scriptura subvertet.

Orat. in Alcibiad. p. 285. §. 2. haec vulgantur: οὐ γὰρ μικρὰ τὰ ἁμαρτήματα οὐδὲ συγγνώμης ἄξια οὐδ' ἐλπίδα παρέχοντα ὥς ἐστὶ τοῦ λοιποῦ βελτίων, ἀλλ' οὕτω πεπραγμένα καὶ εἰς τοσοῦτον κακίας ἀφιγμένα, ὥστε ἐπ' ἐνίοις, ὧν οὗτος φιλοτιμείται τοὺς ἐχθροὺς αἰσχύνεσθαι. In his suspecta mihi esse v. τοὺς ἐχθροὺς, professus sum. Nam duae sunt, inquam, eorum interpretationes; at neutra harum tolerabilis. — Duacene, inquit Foertschius? — Ita est, inquam, nisi forte tertiam tu adjeceris. Aut enim hoc dicit, inimicos pudere eorum, quae cum ambitione faciat Alcibiades; aut, futurum ut pudeat inimicos, si talia ipsi faciant, qualia ambitiose faciat Alcibiades. — Hanc posteriorem, inquit, omittamus; nam iniquum est, Alcibiadem ad inimicos suos, quasi exempla virtutis exigi, qui si erant homines perversi, inimicorum iste pudor laudem potius, quam contumeliam ei afferebat. — At altera ratio, inquam, meliorne tibi videtur? Nam pudet nos alieni facinoris tum, cum is, qui illud commisit, aliquo modo nobiscum conjunctus est. Itaque quae peccant amici, eorum nos pudet; quae inimici, his nos quidem Christiani dolemus; gaudebant, qui tunc erant Graeci, et quidem eo magis, quo turpius erat peccatum. Videndum igitur, ne librarii culpa τοὺς ἐχθροὺς in hanc locum irrepperit; fortasse aberrante ejus oculo ad illud ἐχθρόν, quod et praecedit et sequitur nullo propemodum intervallo. Scribendum vero ἐτέρους (pro v. τοὺς ἐχθροὺς) existimo (conf. p. 292. §. 42.). — Deles igitur, inquit, articulum? — Quem refinerem, inquam, si certa esset scriptura apud Andocid. de Myst. p. 110. §. 92. ἀξέψασθε τοίνυν, ὦ ἄνδρες, καὶ τοὺς νόμους καὶ τοὺς κατηγόρους, τί αὐτοῖς ὑπάρχον τῶν ἐτέρων κατηγόρουσι. At ea est Bekkeri conjectura, cum in libris reperiatur ὑπαρχόντων. (An cogitavit de nomin. τὰ ἐτέρων?). Itaque de articulo ampliabo, donec demonstratum fuerit οἱ ἕτεροι, quod alteros significare solet, etiam sic dici, ut sit i. q. οἱ ἄλλοι. — Qua de re cum neuter in promptu, quod litem dirimeret, haberet, rogavi eos, ut p. 285. §. 7. inspicerent. Quem locum, aiebam, perinde ad fidem

Cod. C infringendam, ac probandam ejus praestantiam plurimum valere. Hi est: ἀστρατείας μὲν γὰρ δικαίως ἂν αὐτὸν ἀλῶναι ὅτι οὐ κατελέγη, λειποταξίου δὲ, ὅτι οὐκ ἐπεξήλθε μεθ' ὑμῶν στρατοπέδῳ μόνος οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἐαυτὸν τάξαι, δειλίας δὲ, ὅτι δεῖν ἕκαστον μετὰ τῶν ὀπλιτῶν κινδυνεύειν, ὃ δ' ἵππεύειν εἴλετο. — V. ὅτι οὐ κατελέγη λειποταξίου δὲ ὅτι a Cod. C sumsit Bekkerus. In Cod. X et Stephanianis exemplis legitur ὁ καταλεγείς (Cod. X καταλέγεις) ὁ πατήρ, omissis v. λειποταξίου δὲ ὅτι. Grati inquam, accipiamus v. λειποταξίου δὲ ὅτι, quae Cod. C solus, ut videtur, nobis servavit. At ejusdem Cod. scripturam οὐ κατελέγη infelicissimum interpolatoris commentum esse contendendo. — Attamen, inquit Franzius, aliquanto illud melius est, quam quod ante Bekkerum vulgabatur, ὁ καταλεγείς ὁ πατήρ; qua propter Bekkerum laudo, qui illud receperit. — Tantaе sunt, inquam, Bekkeri laudes, ut hac facile careat. Illud vero spondeo, mi peior est Cod. C scriptura, quam vulgata; si quidem quanto propius abest a genuina, tanto melior est aliqua scriptura. — Confidenter sane loqueris, inquit. — Nam res manifesta est, inquam. An tu tibi persuades, potuisse quemquam ἀστρατείας crimine damnari, qui non esset miles scriptus? — At contrarium demonstrant proxime antecedentia v. οὐχ οὓς οἱ στρατηγοὶ καταλέξωσιν. — Aut non fuisse scriptum Alcibiadem? — At erat scriptus, id quod dubitari vetant tum ea verba, quorum testimonio modo utebar, tum quae leguntur p. 296. §. 11. ἀποδέδεικται δὲ καταλεγείς εἰς τοὺς ὀπλίτας καὶ λιπὼν τὴν τάξιν. — Qua ratione Franzium Cod. C scripturam deserere coëgi. Reliquum erat, ut latentia in vulgata scriptura veri vestigia monstrarem. Qualis desideretur, inquam, sententia, non obscurum est. Nam dicendum erat, quamvis scriptum Alcibiadem non venisse. Itaque literis quibusdam mutatis e vulgato ὁ καταλεγείς ὁ πατήρ efficio ὅτι καταλεγείς οὐ παρῆν. Eodem ducit l. Coisl. scriptura καταλεγείς ὁ πηρόν. — His adjeci, στρατοπέδῳ μόνος in στρατοπεδευόμενος mutandum; ἕκαστον in αὐτόν, et §. 10. potius e Cod. X (in quo est ἵππου ὄντες δέ) ἵππεύοντες δέ, quam ἐφιπποῖ δέ ὄντες e Cod. C scribendum mihi videri.

Deinde perventura est ad p. 289. §. 26. μετεπέμψθη δ' ὑπὸ Ἀρχιβιάδου, ἐπειδὴ φανερώς ἐξημάρτανε. In his vellem, inquam ego, Bekkerus secutus esset Codd. auctoritatem, quorum uterque Ἀλκιβιάδου habet. Nam quem alium, quam patrem credibile est istum ad se evocasse? Etiam quae sequuntur verba ad nobilissimum illum Alcibiadem referri ap-

paret: ὅστις καὶ κείνῳ τοιαῦτ' ἐπιτηδεύων διεβέβλητο, ὅς τοὺς ἄλλους ταῦτ' ἐδίδασκε. — Non displicebant haec sodalibus, cum praesertim Codd. auctoritate confirmarentur.

Orat. pro Mantith. p. 297. §. 5. οὐτ' ἐξεῖνοι (XXX viri) φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες, ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἁμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἡτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. Particulam καὶ Bekkerus in utroque Cod. (C et X) repperit. Stephaniana exempla ἢ habent, cuius erroris hand dubie illud μᾶλλον caussa fuit. At Codd. scriptura non contenti et Foertschius et Franzius conjecturas tentabant; ille ἀλλὰ μᾶλλον ἡτίμαζον αὐτοὺς οὐ συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον; Franzius vero, ὡς οὐ συγκαταλύσαντας τ. δ. Gloriabatur autem, quod in eandem cum Foertschio emendationem incidisset (conf. Franz. edit. p. 284). Nam summam utriusque eandem esse. Ita cum sibi ipse gratulatus esset, quid mereare, inquam, Franzi, ut ego nunc taceam? Nam Foertschius acquiescere videtur in tua ratione. — Et ille ridens: Non est tanti. — Tum ego: Quid ferocis Franzi? An ob conjecturam vel maxime inutilem? Quid enim aptius ab oratore dici potuit, quam hoc: „Sed potius eos etiam susque deque habebant, qui cum ipsis popularem rei publicae formam dissolverant (necum ut innocentes et qui peregre fuissent, ad rem publicam admitterent).“ Non ignoras enim, XXX virorum dominationem vel illis gravissimam fuisse, qui optimatum factioni addicti, tyrannorum consilia, priusquam, quo essent evasura, patefieret, adjuverant. Quibus de rebus, si quidem tanti est, Franzi, conferas p. 260. §. 92. — Eo loco inspecto vulgatam scripturam sanam esse, concesserunt sodales.

Posthac eos rogavi de v. p. 300. §. 19. πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀπερχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γέγονασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ καὶ γὰρ ὑμᾶς εἰσιν ἐργασμένοι. Graecis, inquam, in incessu magna videbatur vel decori, vel indecori pars inesse. At quid ἀπερχόμενοι sibi velit, non intelligo. — Erat qui ἀπερχόμενοι sic interpretaretur: „Postquam locuti sunt, modeste decedentes.“ — Id ferendum negavi; nam qui locutus, inquam, decore decedit, is fieri potest, ut rustice ad loquendum accedat. Idcirco περιερχόμενοι scribi malim (conf. Dio Chrys. T. II, p. 6. v. 34. ed. Reisk.).

Orat. de bonis publ. p. 302. §. 6. ἐπειδὴ δ' ὑμῶν τὰ ἑρασιφώντος δημεύειν ἔδοξε. Meierus de bonis damn. p. 192. et Bremius in Erasiphontis locum

Eratonem, patrem, substituerunt. Itaque rogavi sodales, quo jure id viderentur fecisse. Permirum est, inquit Foertschius, si aliquot annis postquam mortuus est et tota hereditas ad ejus filios transiit, Eratonis bona publicata sunt (conf. §. 3.). At si §. 4. considero, videntur sane non Erasiphontis, sed Eratonis bona publicata esse. — Idem, quod tu dicis, inquam, mihi quoque molestum est in Meieri illo invento; tametsi caussas excogitari posse video, cur mortui bona publicentur. At conjectura est illa, quam repellamus, dum librorum scriptura defendi potest. — Atqui hanc ejus defensionem invenimus. Eratonis tres fuere filii, Erasiphon, Erato, Erasistratus. Quorum si solus Erasipho etiamtum superstes erat, fratres vero orbi obierant, totum patrimonium ad illum pervenerat. Quapropter §. 5. de tota hereditate cum Erasiphontis cognatis (ipse enim tunc peregre fuisse videtur) disceptatum esse legimus. Ita eadem bona et Erasiphontis §. 6. et Eratonis (patris) §. 4. dici potuerunt. Priore autem loco §. 4. Eratonem posuit, non Erasiphontem, quoniam hoc ambiguum erat. Nam Erasiphontis bonis etiam ea hereditatis portio significari possit, quae fratribus adhuc superstitibus in eum cadebat; sicut statim Erasistrati bona dicuntur, tertia pars hereditatis; illo autem loco de tota agitur hereditate. — Sic librorum scripturam defendi posse, inter nos convenit.

Orat. de bon. Niciae fr. p. 308. §. 23. οὐκ εἰς τοὺς οὕτω πολιτευομένους ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἧς καὶ ὁ πατὴρ καὶ οἱ προσήκοντες ἡμῖν ἀπέθανον. Sententiam horum verborum hanc esse apparet: „Populari reipl. forma utentes, pro qua pater et cognati mortem obierunt.“ — Miror equidem, inquam, si ita locutus est orator. Nam dicendum erat: — πολιτευομένους, ὑπὲρ ἧς πολιτείας vel τοιαύτην πολιτείαν πολιτευομένους, ὑπὲρ ἧς. Itaque suspicor, scripsisse Lysiam πολιτευομένους, ὑπὲρ ἧς (omisso v. τῆς πολιτείας), ut e verbo πολιτευομένους substantivum πολιτείας suppleatur. Quod genus dicendi cum alicui lectori obscurius videretur, manu fecit, quod faciendum erat cogitatione. — Hoc etsi hand procul a veri specie abesse censerent sodales, tamen ut rarius quoddam attractionis genus vulgatam scripturam tuebantur.

P. 315. §. 31. ἡμεῖς δὲ ἤδη δεδημευμένων καὶ ἐξεληλυθυίας τῆς ἐμῆς ἀδελφῆς φύλακα κατεστήσαμεν τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ. Haec verba, quae sodales intacta praetermiserant, mihi parum sana esse videbantur. Igitur ex eis quaesivi, quo tandem modo, ne quid auferretur ex aedibus alienis, in suis custodem habuerit? Nam Aristophanem non habitasse apud actorum,

perspici e §. 29.; ipsum enim Aristophanem domum L. minarum possedis-
 se. — At sic, inquit, rem animo tuo informa. Id verebatur, ne quis ipsum ali-
 quid furatum esse insimularet. Ideo suae domi custodem constituit. —
 Itane vero, inquam? Ergo admodum stultus actor fuerit necesse est. Quae
 enim fides custodi ab ipso constituto, servo haud dubie? Deinde nihil de-
 terius custos ille in Aristophanis aedibus excubabat, quam apud actorem;
 idemque illic excubans alios quoque fures repellere poterat. Neque enim,
 opinor, e toto Atheniensium, peregrinorum, denique servorum numero solus
 actor fur erat, manusque ejus custodiendae. Idcirco ad insignem tuam be-
 nignitatem denuo provoco. Patiare enim κατεστήσαμεν ἐν τῇ οἰκίᾳ rescribi.
 Tale quid desiderari convenit inter nos.

Exinde ventum est, me auctore, ad p. 316. §. 41. καὶ οὐδενὶ οἴ-
 ὄντε εἰπεῖν ὅτι διηρησάσθῃ ἢ ὡς οὐ δικαίως ἀπεφάνθῃ· αὐτὸς γὰρ ἐν
 τῇ νόσῳ ὧν εὖ φρονῶν ἥσθετο. Majus est, inquam, hujus loci momen-
 tum, quoniam ad postremas viri de patria optime meriti fortunas refertur,
 Cononis, qui quo fato perierit, jam veteres constat ambigere. Erant enim,
 qui a Persis necatum esse dicerent; Dino autem, cui Cornelius Nepos in
 Persicis rebus plurimum auctoritatis esse affirmat, e vinculis eum evasisse
 et sua morte exstinctum, memoriae prodidit. — Hanc Dinonis narrationem
 erat qui Lysiae verbis egregie confirmari diceret. Nam ἐν τῇ νόσῳ ὧν,
 inquit, sic dictum cum articulo ad alium morbum, quam ad postremum,
 qui vitae finem fecit, nequit revocari. — At ne quid caldus, inquam,
 viri optimi. Nam priusquam Dinonis testimonio Lysiae auctoritatem adda-
 mus, videndum est, quid dicat Lysias. — Quid dicat, inquit? An te
 fugit notissima illa verbi ἀσθένουσι cum participio constructio? — Duo
 sunt, inquam, participia, quorum utrum conjungis eum v. ἥσθετο? — εὖ-
 φρονῶν, inquit. Scis enim testamenta irrita fuisse, quae quis insanus fe-
 cerat, aut non suae potestatis, aut quae alia cauta erant notissima lege
 Solonis. — Non ego, inquam, legis illius immemor sum. Tamen ajo
 inepte actorem locutum esse. Nam dic mihi, vir optime, si quaeritur,
 utrum homo insanus sit, nec ne, ullusne reperietur testis minus locuples,
 quam ipse? Quotusquisque enim insanus se insanire sibi persuadet? Immo
 plerique vel maxime mente capiti aliquanto sibi, quam reliqui homines, pru-
 dentiores esse videntur. Vide igitur, ne rideant juris consulti, si quis ita
 loquatur: „Ipse enim intelligebat, se sana mente esse; ratum igitur et
 certum testamentum est.“ — Reliquum erat, ut v. ἐν τῇ νόσῳ ὧν cum ἥσθετο

construerentur. Id vero ipsi sodales fieri volebant. Nihil enim ad fidem testamenti facere, quod se aegrotare ipse senserit; nec id opus fuisse dici, nam vix quisquam aegrotus se ignorat aegrotare. Itaque pro v. ἦσθετο — διέθετο rescribendum esse, obtinui. — Quid autem, inquit Foertschius, quod tu initio dicebas, ista emendatione proficit historia? An tu illud dicis, quod jam scimus integra mente, cum testamentum fecit, fuisse Cononem, non tantum sibi visum esse? — Quid me reprehendis, inquam, Foertschi? Tantum feci, quantum potui; testis corrupti sublestam fidem nudavi. At hoc velim consideres. Etiamnum sane Lysiae verba Dinonis narrationem confirmant. Nam morbo Cononem exstinctum esse indicant. At Lysiae testimonium unius literulae momento nutat. Nam finge, non ἐν τῇ νόσῳ sed νήσῳ (i. e. in Cypro) scripsisse Lysiam, et nihil jam Dinoni Lysiam patrocinari reperies. νήσῳ autem aptissimum est. Nam vel maxime ad fidem testamenti pertinebat, utrum in Cypro esset factum, an in hostium (Persarum) potestate. Sic enim irritum erat, alioqui ratum. — Haec mea suspicio non admodum movit sodales. Nam νόσῳ nec deterius esse, et librorum scriptura confirmari, non poteram non concedere.

P. 324. §. 13. ἵνα μηδεὶς αὐτῷ διάφορος εἴη τῶν δημοτῶν. — CCCC viri rerum apud Athenienses potiti, eo utebantur artificio, ut nomina quinquies mille civium, qui populi concilium constitutari erant, edere cunctarentur. Ita enim mutua suspicione, dum alius ab alio sibi timet, cuncta complebant. Postea vero, propius jam instante proditoribus istis periculo, aliquanto plures, ut hinc cognoscimus, quam constitutum erat, lecti sunt. Hoc munere Polystratus functus est; utrum solus an simul cum aliis, aliunde non constat. At si sanum est τῶν δημοτῶν, statuamus necesse est, tot καταλογίας fuisse, quot demos. Quod non est credibile, cum alias ob causas, tum quis sibi persuadebit, aliis, quam qui essent e numero CCCC virorum, manus illud traditum fuisse? Atqui non potuit nisi permirò casu accidere, ut e quovis demo aliquis in Senatum istum CCCC virorum lectus esset (conf. Thuc. 8. c. 67.). Porro etiamsi illud tulerimus, tamen inepte eum dixisse fatendum est: καταλογεὺς ὢν ἐννακισχιλίους κατέλεξεν. Nam quantilla pars novem millium illorum ex ipsius Polystrati demo esse poterat? Ideo πολιτῶν pro δημοτῶν proposui sodalibus. Illi autem ampliarunt, donec Thucydidem accuratius inspexissent. Apud quem nihil eos repperisse, quo vulgata scriptura defendi possit, certo scio. Cum in eo jam esset, ut ad alia transiremus, Franzius quaesivit, qua ratione v. εἰ δέ τῳ μὴ οἶόντε

εἷη explicanda esse putarem. — Respondi, e nexu sententiarum tale quid, quale τῶν πεντακισχιλίων γενέσθαι, cogitatione supplendum videri. Quae omissio sane durior est, at quoniam tota oratio minus perpolita est, quam ejusdem auctoris pleraeque aliae, acquievimus in vulgata scriptura.

Jam evolvimus orationem pro invalido. Hac autem in oratione vel maxime illud cernitur, quam insignem Lysiae laudem esse, idoneus arbiter Dionysius judicavit, ut totus color orationis actoris personae accommodatus sit. Ferox iste mendicus sic loquitur p. 346. §. 15.: λέγει δ' ὡς ὑβριστής εἰμι καὶ βίαιος καὶ λίαν ἀσελγῶς διακείμενος, ὥσπερ εἰ φοβερώς ὀνομάσαι μέλλων ἀληθῆ λέγειν, ἀλλ' οὐκ ἂν πάνν προῶν ὡς μηδὲ ψεύδεται ταῦτα ποιήσων. Haec cur intacta omiserint, quaesivi e sodalibus. Videnturne vobis, inquam, sana, an insanabilia? — Corrupta, inquit Foertschius, nec video plausibilem eorum emendationem. — Rursus quaesivi, num haec eis ratio placeret: ἂν πάνν προῶν ὡς μηδὲν ψεύδεται cett. — Admodum lenis est, inquit Foertschius, tua emendatio. Nam nihil, si recte andivi, nisi προῶν ὡς in προῶνως contraxisti, et pro v. μηδέ una litera adjecta scripsisti μηδὲν. Itaque si aptam sententiam sic effici perviceris, scito me tibi non oblocuturam esse. — Id, inquam, non difficile est, et certus est mihi assensus tuus. Hoc enim dicit: „Tamquam, si terribilia verba effundat, vera dicturus, non quasi id facturus (vera locuturus), si placide prorsus et leniter nihil mentiat.“ Nam ταῦτα ποιῆν et τοῦτο ποιῆν saepissime tum usurpantur, cum ejusdem verbi repetitione languidior futura erat oratio.

P. 351. §. 11. ὅσοι μὲν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἄτιμοι ἦσαν εὐθύνας δεδωκότες, ἢ τῶν ὄντων ἀπεστερημένοι, ἢ ἄλλῃ τινὶ συμφορᾷ ταύτῃ γεχρημένοι, προσήκειν αὐτοῖς ἑτέρας ἐπιθυμεῖν πολιτείας. — Negavi v. εὐθύνας δεδωκότες sic scribi a Lysia potuisse. Nam capitis, inquam, diminutione nec soli afficiebantur, nec omnes, qui in reddenda ratione caussa ceciderant; sed ea plurimis delictis poena proposita erat. Itaque non potuerant illa sic conjungi, ut factum videmus in vulgata scriptura. — Habet illud, inquit, sane multum offensionis. At primum omnium de significatione v. εὐθύνας διδόναι videndum est. — Contulimus igitur aliquot locos, quibus illa locutio usurpata est (p. 356. §. 30.; Andoc. p. 105. §. 37. cett.). Hinc apparuit, εὐθύνας διδόναι eos dici, qui legibus convenienter administrati muneris rationes reddant; contra οὐ διδόναι εὐθύνας eorum esse, qui migratis legibus illud officium detrectent. Quo magis corruptam istorum verborum scripturam esse judicavimus. — Erat igitur, qui sic legendum

esse conjiceret: ἦσαν, ἢ εὐθύνας μὴ δεδωκότες. — Quod ego concessi aliquanto melius esse, quam quod vulgatur. Tamen miratus sum, cur eorum potius hic fieret mentio, quibus damnum instaret, quam quibus illatum esset. Horum enim numerum longe majorem fuisse, satis patere. Huc accedit, inquam, quod v. ἢ ἄλλη τινὶ τοιαύτῃ συμφορᾷ χειρημένοι acceptam potius quam futuram calamitatem significant. — Debilia sunt, inquit, ea argumenta, qua conjecturam nostram impugnasti. Meliora proferas, et nostra reprehendas. — Haec confidentius ille dicebat, nihil me ratus in promptu habere. At ego, proferam, inquam, aliquid; utrum vero melius, an deterius, penes vos judicium erit. Nam scribendum puto ἢ εὐθύνας (vel εὐθύναις) ἐάλωκότες. — Primi igitur ἄτιμοι commemorantur omnis generis, semper rerum novarum cupidissimi. Quam ob causam, ubi majus aliquod instans rei publicae discrimen omnium civium concordia repellendum esset, capite deminuti saepius in integrum resituti sunt. Sequuntur qui reddendae rationi obnoxii condemnati erant; deinde quorum bona aut publicata erant, aut aliqua multa hausta. Eodem ordine similia leguntur in plebiscito Patroclideo apud Andoc. de Myst. p. 106. §. 78.: ὅσοι ἄτιμοι ἦσαν ἢ ὀφείλοντες, καὶ ὅσων εὐθύναι τινές εἰσι κατεγνωσμένοι — ἢ μήπω εισηγμένοι εἰς τὸ δικαστήριον γραφαὶ τινές εἰσι περὶ τῶν εὐθυνῶν cett. — Quae cum ita essent dicta, quaesivi e sodalibus, num eadem §. τὰς κατὰ τούτων ὑποδέχεσθαι διαβολὰς recte videretur dictum esse, an Atticorum consuetudo ἀποδέχεσθαι poscere? — Hoc ajebant, si recte memini. Ejusdem orat. p. 352. §. 14. haec leguntur: ἐγὼ γὰρ ὧ ἄνδρες διασταὶ οὕτε ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην. — Ad ea neminem offendisse mirabar. Nam quid aliud, inquam, significant, quam non natum esse actorem, quo tempore summa respublica penes CCCC viros erat. Qua sententia nihil potest magis ab hoc loco alienum esse. Apparet igitur, praepositionem ἐπὶ ejiciendam esse.

Ventum est ad orat. in Euandr. Cujus postquam de aliquot locis Foertschius et Franzius disceptaverunt, ego quaedam ab illis omissa in medium protuli. Sicut p. 359. §. 9. in his verbis: ἡγούμενος δεινὸν εἶναι, εἰ δὲ οὐς ἢ δημοκρατία κατελύετο, οὗτοι ἐν αὐτῇ τῇ πολιτείᾳ πάλιν ἄρξουσιν, καὶ κύριοι γενήσονται τῶν νόμων καὶ τῆς πόλεως, ἣν πρότερον προλαβόντες οὕτως ἀσχερῶς καὶ δεινῶς ἐλάβησαντο — παραλαβόντες ajebam (non προλαβόντες) flagitare oratoris sententiam.

Ejusdem vero pag. §. 10. ἄρμα (Cod. Vind. ἄμα) in γράμμα potius quam ὄνομα vel τοῦνομα mutandum esse. Nam tantum patere, obscuratas esse aliquot literas in vetustissimo illo exemplo, unde quicumque exstant

Lysiae Codd. profecti sunt; jam vero literam α, quae μ praecedit, librorum consensum satis tueri. Sententiae vero γράμμα accommodatissimum esse. Hoc enim admirari actorem, si *literulis* tabulae inscriptis plus tribuendum censeant, quam rerum ipsarum gravissimo testimonio.

Porro p. 360. §. 11. ταύτης δὲ τῆς ἀρχῆς ἀξιοῖ μόνος αὐτὸς καὶ αὐτὸν ἄρχειν — suspecta esse propter insolens genus dicendi. Neque enim ἀρχῆς ἄρχειν, sed ἅ. ἀρχήν usurpari. Idcirco accusativum reponendum videri. Nec concessi sodalibus, genitivum suspensum esse e v. ἀξιοῦν. — Postremo de actore hujus causae quaestionem proposui. Multa enim §. 21. et 22. vestigia continere, quae quis diligenter persecutus, haud dubie, inquam, reperiet, cui scripta sit haec oratio. Nam pater imperator (ἀρχων) in Sicilia mortuus; octoginta patrimonii talenta belli tempore consumpta, denique gentis Alcmaeonidarum haud obscura significatio ad verum investigandam plurimum conferunt.

Orat. in Epier. p. 365. §. 14. in v. ἐτι δὲ τοὺς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι χρή καὶ τῶν κατηγορῶν σφόδρα δεῖσθαι — pro futuro aoristum δεῖσασθαι reponendum esse, facile mihi concesserunt sodales. Id enim possunt cum v. ἡμεῖς μὲν οὖν οὐκ ἐθελήσαμεν προδοῦναι, tum res ipsa.

Non magis obstiterunt sodales, quin p. 367. §. 7. orat. in Ergocl. v. καὶ δεδιότες ὑπὲρ ὧν ἀφῆρηται — v. ἀφῆρηται in ὑφῆρηται mutato emendarentur. Nam *avertendi* notionem requirimus. — At acrius disputatum est de his verbis orat. in Philocr. p. 370. §. 3.: οὐ τῶν μὲν ὑμετέρων πολιτῶν αὐτὸν ἐξήγαγεν, τῶν δ' αὐτοῦ χρημάτων ταμίαν ἐποίησε, καὶ τὸ τελευταῖον τριήραρχον κατέστησεν. Rogavi sodales, ut ista verba mihi interpretarentur. Et Franzius, mene haec, inquit, interpretari? Utinam tam nullo negotio ubique Lysias explicari posset. — Franz, inquam, tantum mihi gratificare, prima verba quid sibi velint, mecum communica. Reliqua non moror. — Quid aliud, inquit, quam hoc: „Numero vestrorum civium eum eduxit; i. e. Athenis peregre eum duxit.“ Nam latine tecum loquendum est. — Tum ego, jam pro lubitu, Franz, ferocias. Nam tenemus te. Primum ad hoc mihi responde, potueritne is, qui cum imperatore et classi Atheniensium rei publicae causa domo abesset, civium numero eductus dici, an qui ita dicat, ineptissime loquatur? Deinde, vir optime, non ignoras, judices, nisi necessaria aliqua obstat oppositio, sic compellari, quasi totus populus praesens sit. Hujus enim vis est et majestas in judicio. An tu nunc non recordaris, quoties ὑμῶν et ὑμέτερα cett. sic dicantur in judiciis, ut totus populus et publica intelligantur? — Quid ista ad rem, inquit ille. — Mene haec, inquam, interpretari? Cur ὑμετέρων πολιτῶν

dixit, ipsis iudicibus exclusis? — At mittamus hoc. Summam loci sententiam excutiamus. Num haec justa est oppositio „Ex hac eum urbe eduxit, suarum vero opum procuratorem fecit?“ Nihil his inest acuminis. — Respondit Franzius, nihil se desiderare acuminis. Ceterum oppositionem justam esse. Nam quasi abalienasse eum a civibus, et suum ministrum fecisse. — Quibus opponebam, non esse hanc abalienationem, si quis cum imperatore suo et exercitu Atheniensi profectus imperatoris bona administraret. — Postremo Foertschius intercessit, et jussit me edere, quid loco fieri vellem. — Lenissima, inquam, emendatione dignam Lysia orationem restitui. Pro *v. πολιτῶν* scribendum est *πωλητήν* „venditorem eorum quae vestra erant, suorum vero opum procuratorem.“ Vides enim, Ergoclem, Philocratis patronum, peculatus damnatum esse. Quid igitur tam pronum est, quam ejus procuratorem ut participem peculatus arguere? Porro *πωλητής* scis magistratum Atheniensem fuisse. Quo facitior est oratio. Nam *ταμίης* quoque apud Athenienses magistratus erat. His argumentis tametsi et vulgatae scripturae vitium satis demonstratum, et conjectura mea firmata mihi videretur, tamen assensum continuere sodales. Et ego tunc maxime intellexi, quam incerta esset et precaria criticorum ars, nec quidquam aeque eis necessarium esse, ac modestiam, quam plerique flocciendant. Haec ego tunc apud animum meum cogitavi, at non prolocutus sum, veritus, ne cantilenam Schaeferi me cantare dicerent sodales.

Ejusdem orat. p. 371. §. 5. haec vulgantur: *εἰ δὲ τούτων μηδέτερον ποιήσῃ, δέδοκται καταψηφίζεσθαι*. Permirus est, inquam, scire oratorem, quid iudices apud animum constituerint (*δέδοκται*); et, si illud tam certo sciebat, cur dixit? Nam admonendi erant de officio suo iudices, non quid sentirent, edocendi. Nemo enim istud melius ipsis sciebat. Itaque rescribamus *δεδοχθαι*, suspensum illud e *v. προσήκει*. Eodem vero infinitivos *δογμίζεσθαι* et *συγγνώμην ἔχειν* referamus.

Orat. in Nicom. p. 379. §. 28. *καὶ τὰς μὲν ἀρχὰς ὑπὸ τῶν τοιούτων ἡγεῖσθε διαφθείρεσθαι, αὐτοὺς δὲ τούτοις πιστεύετε*. — αὐτοὺς Marklandi commentum est, quod defensitabat Foertschius; Franzius in eo non acquievit. Nam non *πιστεύειν τινί τι* sed *ἐπιτρέπειν* dici. Quod non male monebat Franzius; nam frequentissimum illud *πιστεύειν τινί τι* apud recentiores scriptores, Athenaeum, Plutarchum, alios, vix ullo exemplo antiquioris scriptoris confirmetur (conf. Franz. edit. p. 274.). Quod cum ei concessissemus, jussit nos αὐτοὶ rescribere, cum praesertim hoc propius a vulgata abesset, quam αὐτοὺς. — Id quoque concedendum erat. — Ergo quid cunctamur, inquit? — At ego, inquam, scripturam tibi indicabo, quae

optima ad sententiam a vulgata vel propius abest, quam quod tu conjecisti. — Ad admirabatur Franzius. Nam unam se aiebat literulam abjecisse; facillime vero ad proximae vocis casum librariorum oculos aberrare potuisse. — Ne id quidem impugnabam. — Quid igitur calumniaris, inquit Franzius? — Non calumnior, inquam, conjecturam tuam, sed ut vidisti, quae laude digna erant, lubens laudavi. At ipsam librorum scripturam conjectura tua praestabiliorem esse judico. Nam sic mecum oratoris verba interpretare: „Magistratus a talibus corrumpi existimatis (i. e. magistratibus propter tales homines non habetis fidem); ipsis vero istis fidem habebitis?“

Ejusdem orat. p. 385. §. 20. haec habentur: διὰ μόνα ταῦτα ἱκανὸν εἶναι ἀποδοκιμασθῆναι. — In his ἱκανόν, tametsi isto modo usurpatum insolentius esse, inter nos convenisset, nec quisquam aliud hujus dicendi generis exemplum in promptu haberet, tamen in δίκαιον mutare nolebamus. Nam ingenium Graecae linguae non obstare vulgatae scripturae.

Ibid. §. 23. operam dedi, ut de quadam mea conjectura persuaderem sodalibus. Nam quae ibi leguntur, καίτοι εἰ μήτηρ, ἣ πέφυκε καὶ ἀδικουμένη ὑπὸ τῶν ἐαυτῆς παίδων μάλιστα ἀνέχεσθαι καὶ μηδ' ὠφελουμένη μεγάλα ἔχειν ἡγεῖσθαι — non sane carent difficultate. Etenim μηδ' ὠφελεῖσθαι et ἀδικεῖσθαι non recte inter se opponuntur, quoniam, cuiusque fit injuria, is nullam capit utilitatem. Porro nulla percepta utilitas (μηδ' ὠφελουμένη) quomodo magna videri potest? Denique v. τὰ γιγνόμενα affirmant aliquid factum; at in v. μηδ' ὠφελουμένη nihil est, nisi negatio. Fortasse igitur καὶ μίχρ' ὠφελουμένη scriptum est a Lysia. Depravasse vero librariorum jotacismus scripturam videtur.

Vel magis manifesta eorum depravatio est, quae leguntur p. 386. §. 26.: καίτοι δικαίως γ' ἂν ὅστις φανερώς ὥσπερ οὗτος προὔδωκε τὴν ἐλευθερίαν οὐ περὶ τοῦ βουλευεῖν, ἀλλὰ περὶ τοῦ δουλεύειν καὶ τῆς μεγίστης ἀπορίας ἐκκλησιάζοιτο. — V. ἐκκλησιάζοιτο haud dubie corruptum in ἀγωνίσαιτο mutavit Reiskius. Propius aberat a librorum scriptura ἐξετάζοιτο (i. e. δοκιμάζοιτο), vel certe ἀγωνίζοιτο. At totus locus vix dignus est celebrata hujus oratoris elegantia. Frigidus est in v. βουλευεῖν et δουλεύειν verborum lus; ἀπορίας autem procul dubio alienum est. Nam ut δουλεύειν lusu verborum et proditae libertatis mentione excusetur; at quam excusationem habet ἀπορία? Porro quam vim inopia, post servitutem memorata? Itaque, si modo haec Lysiae verba sunt, non interpolatoris, qui aliquam lacunam de suo ingenio expleret, non ἀπορίας sed τιμωρίας legendum esse suspicor. — Tacebant sodales, cumque silenti caus-

sam ex eis sciscitarer, sic inquit Foertschius: Tu quidem instructus paratusque tamquam ex improvise nos occupasti. Nam nesciebamus, quae quibusque de locis tu dicturus esses, ipsi de rebus longe aliis disputaturi. Ita factum est, ut quaedam tibi concederemus praeter necessitatem; saepius taceremus, non tuis argumentis victi, sed nostra consternatione. Itaque (nam et serum dici est) breviter, quae reliqua sunt, nobis indica, ut alio tempore et per otium de nostris tuisque emendationibus disseramus. — Id feci Foertschio obsecutus.

P. 387. §. 31. πῶς δ' εἰκός ἐστι τοῦτον, ὃς οὐδὲ τελευταῖος ἐπὶ τοὺς κινδύνους ἦλθε, πρότερον τῶν κατειργασμένων καὶ οὕτω συντιμηθῆναι. συντιμηθῆναι cum πρότερον τῶν κατειργασμένων non bene coit; porro καὶ οὕτω (vel sic tamen) neque admodum necessarium est, et sedem non suam in media enunciatione obtinet. Videndum igitur, ne ita Lysias scripserit: καὶ οὗ τῶν συντιμηθῆναι ἢ. e. πρότερον τιμηθῆναι καὶ οὗ τῶν συντιμηθῆναι „prius quam qui rem egerunt honorari vult, non modo simul cum aliis.“ — Pervagatus est hic pronominiς τίς usus.

P. 392. §. 21. τὸ μὲν ἡμῖν αὐτῶν τίθησι τούτοις λελογίσθαι. In v. τίθησι λελογίσθαι inutilis inest verborum coacervatio. Sufficiebat aut τίθησι aut λελόγισται (conf. §. 20. et 28.). Porro particula μὲν pendet. Itaque sic fortasse scribendum est: τὸ μὲν ἡμῖν αὐτῶν τίθησι, τὸ δὲ τούτοις λελόγισται. Aut si particulae μὲν caelibis hand misereamini: τὸ μὲν ἡμῖν, ὧν τίθησι, τούτοις λελόγισται.

P. 395. §. 29. οὐτε ζημίαν εἰληφώς. Malim ὀφληκώς. Nam damni accepti notio latius patet, quam pro hujus loci ratione. Certa enim hic damnorum genera enumerantur.

P. 395. §. 4. εἰδότας ὅτι φιλονεικεῖν μὲν ἐστὶν εὖ πραττόντων, γνῶναι δὲ τὰ βέλτιστα τῶν αὐτῶν. Postrema verba inepta sunt. Nam primum per se falsam continent sententiam. An bene consultare non nisi felices decet? Deinde adversa fronte cum oratoris pugnant consilio. Vult enim eis persuadere, ut recte consultant. Atqui tunc afflictæ erant res Graecorum. Itaque si τῶν αὐτῶν legitur, exemerit eos numero eorum, quibus bene consultandum sit. Scribendum igitur τῶν πάντων.

P. 397. §. 2. ὅτι πάντων εἰσίν. Sc. ἐστέ.

Ibid. §. 3. pro v. ἐκτεσάμεδα malim ἐκεκτήμεδα. Proxima feliciter tu emendasti, Franzi.

P. 398. §. 8. τοσοῦτῳ ἐπιθυμοῦσι κινδυνεύειν. Scribendum est τοσοῦτῳ ἥττον ἐπ. x. quod poscit et oratoris consilium et nexus sententiarum. — E fragmentis p. 401. fragm. 6. in v. δίκαιος δὲ εἰμι μηδὲν παραλιπεῖν, ἀλλ' εἰπεῖν ἅπαντα, ἐπειδὴ νῦντέρος εἰμι τοῦ συμβουλεύειν — verissime Reiskius δίκαιος δὲ εἰ. At etiam συμβουλεύειν, quod alienum est ab hoc loco, in συμβολαῖον mutandum erat.

Aliud fragmentum sumtum a Prisciano, quod omisit Bekkerus; (apud Foertsch. 43.; apud Fraaz. 67.) ita vulgatur: ἐκ τοῦ κατὰ Μικίρον φόνου] οὐ πρὸς ἐταίρας ἀπίας ἀνήκειν δοκοῦντα παραλείψεται. Verborum ista monstra, expulsa metrice, sic corrigenda sunt: οὐ (quod incertum est propter praecedentem syllabam) — πρὸς ἐτέρας αἰτίας ἀνήκειν δοκοῦντα π. „quae cum ad alias (vel non ad alias) causas referenda sint, omittuntur.“ — Quae cum essent dicta surreximus.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ.

Quaedam aut consulto omissa, aut festinatione praetermissa ad calcem libelli apponam.

P. 163. §. 8. τὴν Δεράπαιναν τὴν εἰς τὴν ἀγορὰν βαδίζουσαν. Articulum ante v. εἰς deleri velim. Nam actor unam tantum ancillam habet. Plane alia ratio est eorum, quae leguntur p. 164. §. 15., ubi mulier loquitur, quae, quot ancillas haberet Euphiletus, ignorare poterat. — p. 164. §. 15. αὐτὴ δέ. Scr. αὐτὴ δέ. — p. 174. p. 9. πρότερον. F. λυπρότερον. — pag. 177. §. 21. v. τοὺς Ἕλληνας f. ejcienda. — p. 185. §. 57. τῶν πόλεων. Articulum secundum plerosque Codd. omitti malim. — p. 186. §. 62. κτησάμενοι. Malim κτησόμενοι. — p. 199. §. 44. F. ἠπίστασθε et καθίστησι. — p. 200. §. 45. ἀκοσμιώτατος. F. ἀκοσμιώτατος. — p. 212. §. 34. εἰς οὐς. Praepositionem ejectam velim. — p. 213. §. 36. αὐτὸ (τοῦτο). F. αὐτὸ τοῦτον. — p. 215. §. 46. ἐκ. F. ἐπέρ. Illud aptum esset, si semper domi fuisset Andocides, reliquis stipendia merentibus. — Ibid. §. 47. γεγωνώς. καὶ ἕτεροι. Bekk. γεγωνώς. καίτοι ἕτεροι. Non deterius esset γεγωνώς. ὥς καὶ ἐ. — p. 216. §. 50. ἐπὶ τῶν πολλῶν. Vide ne ἐπὶ inducendum sit. — Ibid. §. 50. ποιεῖ. Malim ἐποιεῖ. — p. 218. §. 2. νυνὶ με. F. νυνὶ γε. — p. 218. §. 6. πόλεμος. Sc. ὁ πόλεμος. — p. 218. §. 6. πολλὰς ἀν. Malim πολλὰς δ' ἀν. — p. 231. §. 2. εὐροίαν. Malim εὐήθειαν. — p. 231. §. 6. ἀπαγορεύοντος. Malim ἀγορεύοντος (conf. §. 9); etsi Franzius non male vulgatam defendit. — p. 233. §. 14. διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην. Vide ne: καὶ ἀνάγκη διὰ τὴν ἡλικίαν. Nam in collocatione verborum valde inter se codd. dissident. — p. 236. §. 2. αὐτόν. F. αὐτό. — p. 237. §. 15. ἐγὼ μὲν. Particula suspecta est. — p. 241. §. 4. τόπτει. F. τόπτειν φῆ. — ibid. §. 5. ἔξω θέμενος. F. ἔξεδνέ τινος (conf. p. 236. §. 10.). — ibid. §. 6. ἀξίων. Praestat ἀξιοῦν. — ibid. §. 7. ἐγὼ οὖν. Sc. ἐγὼ γοῦν. Statim καίτοι γε pro v. καὶ γε. — p. 248. §. 30. καὶ μὲν δὴ οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ, σώζων αὐτὸν καὶ τὰ τοῦτοις ἐψηφισμένα, συλλαβὼν ἀπήγαγεν. Haec sic potius disponenda esse videntur: — οἰκίᾳ, σώζων αὐτὸν καὶ τὰ τοῦτοις ἐψηφισμένα, ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ συλλαβὼν α. Nam id agit orator, ut Eratosthenem eo indigniorem veniam esse exponat, quo non domi, sed in via Polemarchum comprehenderit. Hinc enim apparere, non tantum eum suae salutis causa, nec quod parendum esset XXX virorum imperio peccasse; facile enim et collegis se excusare, et Polemarcho in via praetereunti parcere potuisse. Itaque v. σώζων αὐτὸν καὶ τὰ τοῦτοις ἐψηφισμένα ad v. ἐν τῇ οἰκίᾳ συλλαβὼν, non ad v. ἐν τῇ ὁδῷ συλλαβὼν pertinent. — Si vera est vulgata scriptura v. σώζων — ἐψηφισμένα sic accipienda sunt, quasi ex adversarii persona cum ironia quadam dicta; ut sententia haec sit: Quod dicit se suae salutis causa XXX virorum imperio paruisse — non domi, sed in via, Polemarchum comprehendit. — p. 255. §. 62. sc. ἀπολο-

γῆσεσθε et ἐκείνω. — p. 264. p. 6. καὶ μάλιστα ἐν. F. καὶ μάλιστ' ἂν ἐν. — p. 291. §. 88. ἢ ἐπ' αὐτοφάρω τι ποιεῖται. F. ἢ τὸ ἐπ' αὐτοφάρω ποιεῖται. — p. 291. p. 37. ἃ μὲν γὰρ ᾗδαι τῶν ὑμετέρων κακῶς ἔχοντα μηνυτῆς αὐτοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγένετο. Neque αὐτοῖς, quod Franzius defensitat („indicabat eis, scilicet Lacedaemoniis“), neque quod Reiskius aliique commendarunt, αὐτὸς, ferri potest; sed vel αὐτῶν scribendum est, vel αὐτοῖς ejiciendum, ut natum e literis vocabuli quod praecedit postremis. — p. 305. §. 7. ἀλλὰ προδήμως λειτουργοῦσι. Molesta est vox λειτουργοῦσι nullo propemodum intervallo repetita. Malim ἐπονοργοῦσι, quod bene coit cum v. προστάσσειν. — p. 307. §. 16. φθονῆσαι. Malim φροντίσαι. Nam non est boni civis, patriae proditoribus invidere. φθονῆσαι in φροντίσαι corruptum est apud Dion. Chrys. T. II, p. 418. Reisk. — p. 310. §. 7. οὐ γὰρ δάψαι. Malim οὐδὲ γὰρ δ. — p. 314. p. 25. λόσσασαι. Sc. λόσσασαι. — p. 315. §. 34. τοὺς ἐκείνον καὶ τοὺς προσήκοντας. Sc. καὶ τοὺς ἐκείνον προσήκοντας, ut Stephanus voluit, nisi quod ille καὶ debebat. — p. 316. §. 35. ὁμολογήσειαν. Adde p. ἀν. — ibid. §. 36. ὁμῶς σφίσιν. Sc. ὁμῶς σφίσιν. — p. 318. §. 48. παρ' οἷς. F. οἷσπερ ἀν. — p. 322. §. 1. ἐπιβουλεύσαντες ἦσαν. Postremam vocem delendam esse censeo. — p. 325. §. 16. ὑμεῖς αὐτοί. Sc. ὑμᾶς αὐτοὺς (conf. p. 369. §. 14.). — p. 328, 31. ὅς ἂν τις. Malim ὅταν τις. — p. 332. §. 15. τῶν μὲν ἐτέρων. Sc. τῶν μὲν ὑμετέρων. — p. 333. §. 17. ἐξήτησαντο. Sc. ἐξαίτησαντο. — ibid. §. 21. ἐν τῷ δήμῳ. Vide ne ἐν τῷ δεινῷ, i. e. „cum versantur in periculo; cum rei sunt, sicut ego nunc reus sum.“ Neque enim multum intererat, utrum in iudicio quis, an in populi concilio morum suorum turpitudinem aperiret. — p. 335. §. 4. ἡρξάμην μὲν οὖν τούτων ἔνεκα, δεδιὼς δὲ τὰς αἰτίας αἰσχροὺν ἥρῳμαι. F. — ἔνεκα, δεδιὼς τὰς αἰτίας αἰσχροὺν δ' ἥρῳμαι, transposita p. δέ. — p. 338. §. 18. λαμβάνειν. F. ἀφανῇ. Nam plane non intelligitur, unde irrepserit v. λαμβάνειν, nisi natum est e voce aliqua in vetusto libro non distincte exarata. — p. 352. §. 13. ἀλλὰ καί. καὶ malim abesse. — p. 354. §. 22. τοὺς μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας ἐκ τοῦ ἀστεος, τοὺς δὲ ἄλλους πολίτας ἐκκεκρωμένους. Aut post v. στασιάζοντας addendum est τοὺς, aut v. ἐκ τοῦ ἀστεος post ἐκκεκρωμένους transponenda. — p. 381. §. 4. καὶ ἐξ ὧν. ἐξ mallem abesse. — p. 389. §. 6. ἐπέδειξεν. Malim ἀπέδειξεν. — ibid. §. 8. ὑπολιπόντων. Malim ἐπιλιπόντων. — p. 391. §. 15. Librorum scriptura ἀπερ ἐμοὶ satis confirmatur p. 389. §. 6. — Agmen claudat Eumathii emendatio L. VII. p. 290. ναὺς μοι παστὰς καὶ κῶμα τὰ φῶς, καὶ πνεύματος ἥχος ὑμῆναιος καὶ ἡ νύμφη παρσένος ἐγὼ. Scribe pro τὰ φῶς — ἔδαφος.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

P. 23. Quaestioribus. I. Quaestoribus. — P. 29. Sero intellexi, pridem Slaterum p. ἡ delendam censuisse. — P. 36. ἐμῇ jam Meierus de bon. damnat p. 215. expungebat. Alii α si me effugerint, veniam mihi dari velim.